

KINNITATUD
direktori kk nr 1-8/27, 31.08.2021

I KOOLIASTME KEELEKÜMBLUS AINEKAVAD

I kooliaste

SISUKORD

I KOOLIASTME AINEKAVA	4
1. EESTI KEELE AINEKAVA I KOOLIASTMES	4
1.1.1 Üldalused	4
1.1.2. Õppevaldkonnad, õppetegevused ja õppesisu	5
1.1.3 I kooliastme eesti keele pädevused	19
1.1.4. Kolmanda klassi lõpetaja õpitulemused	20
1.2.VENE KEELE KUI EMAKEELE AINEKAVA 2.-3.KLASSIS	22
1.2.1. Üldalused	22
1.2.2. Õppetegevus	23
1.2.3. Õppesisu	24
1.2.4. Kolmanda klassi lõpetaja õpitulemused	25
1.3 LOODUSÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES	27
1.3.1. Üldalused: eesmärgid, põhimõtted ja õpikeskkond	27
1.3.2. Õppetegevus ja õppesisu 1.-3. klassis	28
1.3.3. Õpitulemused	31
1.4 INIMESEÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES	32
1.4.1. Üldalused, eesmärgid ja põhimõtted	32
1.4.2. Õppetegevus ja õpikeskkond	33
1.4.3. Õppesisu	34
1.4.4. Õpitulemused	35
1.5. MATEMAATIKA AINEKAVA I KOOLIASTMES	36
1.5.1. Üldalused, eesmärgid ja põhimõtted	36
1.5.2. Õppetegevus ja õpikeskkond	38
1.5.3. Õppesisu	39
1.5.4. Õpitulemused	40
1.6. KEHALISE KASVATUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES	41
1.6.1. Üldosa	41
1.6.2. Õppetegevus	42
1.6.3. Õppesisu	43
1.6.4. Õpitulemused	44
1.7. MUUSIKA AINEKAVA I KOOLIASTMES	45
1.7.1. Üldosa	45
1.7.2. Õppetegevus	46
1.7.3. Õppesisu	46

1. 7.4. Õpitulemused	47
1.8. KUNSTI AINEKAVA I KOOLIASTMES	48
1.8.1. Üldosa	48
1.8.2. Õppetegevus	49
1.8.3. Õppesisu	50
1.8.4. Õpitulemused	51
1.9. TÖÖÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES	52
1.9.1. Üldosa	52
1.9.2. Õppetegevus	53
1.9.3. Õppesisu	53
1.9.4. Õpitulemused	55
1.10. VÕÕRKEELE AINEKAVA I KOOLIASTMES	55
1.10.1. Üldosa	55
1.10.2. Õppetegevus	56
1.10.3. Õppesisu	57
1.10.4. Õpitulemused	57

I KOOLIASTME AINEKAVA

1. EESTI KEELE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.1.1 Üldalused

Eesmärgid

Eesti keelel kui põhilisel õppekeelel on keelekümbuskooli 1. kooliastme õppekavas eriline koht. Eesti keele hea valdamine loob eeldused eesti kultuuri tundmaõppimiseks ja väärtustamiseks ning hõlbustab teiste õppeainete õppimist. Ühiskondlikul tasandil on eesti keelel eriline tähtsus keelekümbusõpilaste Eesti ühiskonda integreerumise ja eestikeelses keskkonnas toimetuleku seisukohalt. Eesti keele õpetusega keelekümbuskoolis taotletakse, et õpilane saavutab keeleoskuse taseme, mis võimaldab tal loomulikus eesti keele keskkonnas iseseisvalt toimida ning haridusteed eestikeelses õppeasutuses jätkata. Keeleõpe avardab ning rikastab õpilase mina- ja maailmapilti, kujundab identiteeti, arendab isiksuse omadusi ning kujundab üldisi ning ainespetsiifilisi õpioskusi. Eesmärgi saavutamisel on oluline õpilase positiivne suhtumine eesti keelde ja kultuuri, tahe oma keeleoskust pidevalt arendada ja eesti keele kui emakeelekõnelejatega suhelda. Eesti keele õpetus I kooliastmes annab lapsele mitmekülgseks arenemiseks lisavõimaluse, soodustab lapse positiivset häälestatust teiste keelte suhtes, toetab tema üldist arengut ning arendab seetõttu tema emotsionaalseid, sotsiaalseid, kognitiivseid, loome- ja keelevõimeid.

Eesti keele õppimise käigus omandab õpilane keeleoskusega rööbiti teadmisi Eesti kultuurist ja riigist, suhestub ümbritseva elu- ja kultuurikeskkonnaga. Saadud teadmised ja vahetu osalemine ühiskonnaelus ning kultuuris on eelduseks isiksuse kergeks ja komplikatsioonideta adapteerumiseks Eesti ühiskonda. Samas annab reaalse keelekeskkonna olemasolu võimaluse õpetada eesti keelt ka tunniväliselt, tegelikus keelekeskkonnas.

Inimese suhtlemisel ümbritseva maailmaga on kesksel kohal teabevahetus, sealhulgas nii teiste inimeste arusaamade ja suhtumiste tunnetamine kui ka oma hinnangute ja suhtumiste väljendamine. Teabevahetuse ja inimsuhtlemise kandjateks üldisemas mõttes on suulised, kirjalikud ja pildilised tekstid. Eestikeelses keskkonnas

elades ja töötades puutub inimene kokku mitmesuguste tekstidega, argivestlusest ja tarbetekstist meediani, keerukast teabetekstist väljendusriikka kunstiteoseni. Seetõttu on oskused, mis võimaldavad erinevaid eestikeelseid tekste mõista ja luua, inimesele ümbritseva keskkonnaga suhtlemiseks hädavajalikud. Nende oskuste arendamine on eesti keele õpetuse kõige laiem eesmärk.

Eesti keel nagu teisedki ained pakub õpilasele valikuvõimalusi, mis suurenevad klassist klassi (lektüür, projektid, valikkursused, ühiskursused teiste ainetega).

Kooliõppekava koostamisel arvestatakse paikkonna eripära, lülitades ainekavasse kodukoha kirjandus- ja kultuurielu teemasid.

1.1.2. Õppevaldkonnad, õppetegevused ja õppesisu

Õppeaine avar eesmärgiseade tingib õppeaine eesmärkide taotlemise mitme õppevald-konna kaudu. Keelekasutust ning oskust suulisi ja kirjalikke tekste mõista ja luua arendatakse eesti keele õpetuses kolme õppevaldkonna – keeleõpetuse, tekstiõpetuse ja kirjandusõpetuse integreerimise kaudu teiste õppeainete ning tavatoimingute ja klassiväliste tegevuste keeleõpetusliku sisuga. Eesti keele õpetamise eesmärkide saavutamise eelduseks on õppevaldkondade integratsioon ja harmooniline koostoime õppeprotsessis.

Õppevaldkondade koostoime tulemusena areneb õpilase mõtlemisvõime ja oskus õppida: omandatakse olulisi kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ja oskus oma mõtteid väljendada. Esimesel kooliastmel käsitletakse aine õppe-valdkondi integreeritult, tundides arendatakse kõiki osaoskusi. Õpilase õpitulemusi hinnatakse ühe kokkuvõtva hindegaga nii õppeveerandite kui ka õppeaasta lõpul.

1. Aineväline ja -vaheline keeleõpetus ning toimetulekuoskuste arendamine

Eesti keelekümbeluses toimub keeleõpe sotsiaalses keskkonnas, kus lapsel on motivatsioon õppida sihtkeelt. Kogu õppetöö toimub eesti keeles, mistõttu keel ei ole ainult eesmärk, vaid eelkõige vahend teadmiste omandamisel. Tähtsal kohal on ainetevahelised seosed, sest eesti keele omandamine toimub nii eesti keele tunnis ja koolielu tavatoimingutes kui ka kõikides teistes ainetundides peale emakeele- ja võõrkeeleõpetus.

Esimesed keelekogemused omandab õpilane holofrastiliselt ja kognitiivselt vähenõudliku ning kontekstiga tugevalt seotud kõne kuulamise, aimamise ja käsklustele füüsilise reageerimise abil. Keelekasutus toimub alati mingis kindlas situatsioonis, mida saadab esemelis-praktiline tegevus nagu emakeele omandamistki. Õpilased kuulavad, vaatavad, püüavad tähendust konteksti abil aimata ning öeldust aru saada, jätavad sõnad ja laused meelde ning reageerivad ettenäidatud viisil.

Kuulamis- ja arusaamisoskuse arendamiseks kasutab õpetaja ainult eesti keelt, tuues sõnade tähenduse esile mitteverbaalse konteksti abil. Õpilasi õpetatakse aktiivselt kuulama, aimama ja mitteverbaalsele kontekstile toetudes aru saama öeldu mõttest.

Õpetaja kasutab selleks ettenäitamist ja rikkalikku mitteverbaalsete vahendite toetust. Kuulates õpib õpilane eristama sõnades häälikuid ja häälikute pikkust, eristama sõnu üksteisest, eristama lauses sõnu ning aru saama teksti sisust. Õpilaste kuulamisoskuse arenedes liigutakse edasi kognitiivselt nõudlikuma ja kontekstiga vähem seotud kõne kasutamise suunas, millest arusaamisel peab õpilane toetuma juba omandatud sõnavarale ja keeleoskusele. Õpetamisel arvestatakse vaikiva perioodiga, kus õpilane ise esialgu ei räägi, vaid üksnes kuulab, püüab aru saada ja õigesti reageerida.

Õppetegevus:

- heli, sõna, lause, pikema teksti nautiv, tähelepanelik, kriitiline kuulamine;
- õpetaja ja kaaslaste kuulamine ja kuuldule asjakohane reageerimine;
- ettelugemise ja jutustamise kuulamine;
- kuuldu mõistmine: sõna, lause, teksti sisu;
- häälikute ja häälikupikkuste eristamine.

Kuulamise arendamiseks kasutatakse nii ekstensiivseid kui ka intensiivseid kuulamis-tegevusi. Populaarne viis intensiivse kuulamise arendamiseks, mis pakub kõige rohkem võimalusi, on elava kõne kuulamine. Selleks on siis õpetaja või külaline tunnis, kes pakub lastele mitmesuguseid võimalusi kuulata oma kõnet või etteloetavat teksti. Ekstensiivne kuulamine toimub tavaliselt klassivälises tegevuses,

kus lapsed saavad ise valida, mida nad kuulata tahavad: lastesaated, suhtlemine huviringis ja mänguväljakul, teatrietendused, helikassetid ja videod. Ekstensiivseks kuulamiseks võib helikassetidest ja raamatutest või videokassetidest koosnevat materjali koguda ka klassi kuulamiskeskusse ja laenutada seda lastele koju. Ekstensiivsed ja intensiivsed kuulamistegevused on kuulamisoskuse arendamise jaoks olulise tähtsusega, pakkudes õpilasele võimalust kuulata kellegi teise eestikeelset kõnet peale õpetaja.

Vaikiv periood ja häälduse arendamine

Õpilased ise esialgu ei räägi, vaid üksnes kuulavad, vaatavad, püüavad aru saada ja aimata ning füüsiliselt käsklustele reageerida. Keelekümbelus ei luba lapsi tagant kiirustada kõnelemisel ega neile survet avaldada. Üks keelekümbelus põhimõtteid on, et kõiki ebaõnnestumise kogemusi tuleb vältida. Ebaõnnestumine pärsib kõige enam õpilase keeleõppemotivatsiooni. Lisaks sellele on uurimused näidanud, et algajad keeleõppijad läbivad kõigepealt vaikiva perioodi, millest õpetajad peaksid olema teadlikud. Vaikiva perioodi jooksul õpilased lihtsalt kuulavad ja jätavad meelde, kuid nad ei ole veel valmis ise keelt kasutama. Õpetaja ei tohi neile vaikiva perioodi ajal survet avaldada. Õpilased peavad hakkama keelt kasutama kohe, kui nad on selleks valmis.

Häälduse arendamine toimub eesti keelt emakeelena kõneleva õpetaja õige keelekasutuse abil kontekstuaalselt. Häälduse arendamisel peetakse silmas, et vaikiv periood keeleõppe alguses aitab parandada hääldust ja vältida vigu. Õpilasele ei avaldata survet ega parandata vigu, vaid üksnes julgustatakse eesti keelt kasutama. Väike aktsent ei takista veel arusaamist. Arusaamist takistavate vigade korral õpetaja parafraseerib vigase lause. Õpilane omandab õige häälduse ja keelekasutuse sobivas keelekeskkonnas, eesti keelt emakeelena kõnelevate eakaaslastega suheldes ja õpetaja õige keelekasutuse abil paremini kui pideva vigade parandamise teel. Õige häälduse omandamist on võimalik integreerida häälikuõpetusega mitmesuguste kuulamist, kirjutamist ja füüsilist tegevust kaasavate õpitegevuste abil (nt häälikud võimleval; uurime ja avastame häälikuid).

Kõnelemine: Esimesed väljendid ja laused, mida õpilane ise aktiivselt kasutama hakkab on õpetaja eeskujul omandatud holofraasid. Õpilased omandavad holofraasid kiiresti ning saavad end nende abil tavasituatsioonides hõlpsasti väljendada. See aitab neil osaleda vestluses, teadmata holofraasi iga üksiku elemendi tähendust ja grammatilist struktuuri. Holofraaside kasutamisel ei mõtle õpilane keele struktuurile ega grammatikareeglitele. Seetõttu hõlbustab holofraaside kasutamine eesti keeles toimetulekut enne keele reeglite omandamist.

Kõnelemisoskuse arendamine toimub holofraaside kontekstuaalse kasutamise ja arendamise kaudu, mille käigus laiendatakse ja varieeritakse kasutatavaid holofraase, pakkudes lastele vahendeid enda jaoks produktiivsete teise keele reeglite ehk skeemide loomisel.

Õppetegevus:

- õige ja selge hääldus;
- hääle tugevuse kohandamine olukorrale;
- küsimuste esitamine ja neile vastamine;
- kõnelemine mitmesuguses olukorras: palumine, küsimine, selgitamine, keeldumine, vabandamine, tänamine; kaupluses, tänaval, klassis, koolis; täiskasvanuga, sõbraga; telefonitsi;
- jutustamine loetu, kuulatu, sündmuse ja läbielatu põhjal; raamatu, filmi ja teatrietenduse põhjal; pildi ja pildiseeria, küsimuste ja tugisõnade järgi;
- oma arvamuse avaldamine;
- luuletuse, dialoogi, proosakatkendi esitamine.

Toimetuleku suurendamine ja sõnavara arendamine tavatoimingute abil

Päevast päeva ja tunnist tundi korduvad rutiintoimingud on tänuväärased tegevused keelekümbelusõpilaste toimetuleku hõlbustamisel. Igas tunnis on terve rida tegevusi, mis on oma konteksti ja keelekasutuse (holofraaside) poolest õpilasele tuttavad. Rutiintegevusteks on tegevuste ettevalmistamine, tegevuste valik, õpilaste jaotamine õpikeskuste vahel, töö korraldus ja reeglid, ühelt tegevuselt teisele suundumine, tegevuse alustamine ja lõpetamine, õpikeskuse koristamine pärast töö lõppu ja tagasiside organiseerimine. Rutiintoimingute kaudu lisandub õpilaste sõnavarasse

juba esimesel kuul märkimisväärne sõnavara hulk, mis hõlmab pea kõiki olulisi teemavaldkondi:

- 1) ilmavaatlus,
- 2) puudujate märkimine,
- 3) hommikuring ja meeleolu küsimine,
- 4) koristamine,
- 5) kuidas alustada ja lõpetada erinevaid tegevusi,
- 6) kuidas küsida WC-sse,
- 7) kuidas väliriideid ära panna,
- 8) kuidas kojuminekuks ette valmistuda,
- 9) kuidas valmistuda juturaamatu lugemiseks jmt.

Igas õppeaines leidub aga ka üksnes neile omaseid rutiintegevusi ja holofraase, mis seonduvad nii töövahendite kui ka tegevuste spetsiifilisusega (nt kehaline kasvatus, kunstiõpetus, laulmine). Kehalises kasvatuses on just rutiintegevustega seonduvatel holofraasidel suur keelearenduslik osa (nt kokkuleppesignaalid, käsklused, tegevuse lõpetamine, ühelt tegevuselt teisele siirdumine, spordivahendid jmt). Seega on igal õppeainel ja õpitegevusel oma keelearenduslik ülesanne õpilase eesti keele rikastamisel.

2. Tekstiõpetus ja retseptiivsete oskuste arendamine

Iga aastaga muutub sõnavara õpikutekstides keerulisemaks, sisaldades teises keeles õppiva lapse jaoks hulganisti tundmatuid mõisteid ning vajadust oma sõnadega loetud teksti sisu edasi anda. See asetab nii õpetajale kui ka teises keeles õppivale lapsele järjest raskemaid ülesandeid, millega toimetulekuks on vaja arendada vastavaid kognitiivselt nõudlikumaid arusaamist- ja väljendusoskust suurendavaid strateegiaid. Kui uue sõna tähendus ei tule esile kontekstist, võib õpetaja kaasata õpilased aktiivsesse ja konstruktiivsesse mõtlemis- ja õppetegevusse ajurünnaku ja mõistekaardi loomise abil, mis on üks kindlaid viise edendada aine sisu üldist mõistmist ja kommunikatiivsete oskuste arengut.

Tekstiõpetus kujundab oskust õppida kasutama omandatud skeeme ja nii verbaalset kui ka mitte-verbaalset konteksti tundmatute sõnade tähenduse aimamiseks, nende

identifitseerimiseks ja interpreteerimiseks, mitmesugustes suulistes ja kirjalikes tekstides orienteerumiseks, vajaliku teabe leidmiseks, kriitiliseks hindamiseks ning vajalike valikute tegemiseks. Õpilased õpivad samuti ise koostama lihtsamaid eestikeelseid tekste, arvestades vestluspartnerit või lugejat ning situatsiooni. Tekstiõpetuse kaudu õpib õpilane mõistma, et kõnelemine, kuulamine, lugemine ja kirjutamine on sõnumivahetus, teadasaamine ja teadaandmine. Ta õpib teadlikult jälgima ja arendama oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning kasutama selleks teabeallikaid. Õpilasest kujuneb aktiivne raamatukogu ja muude teabeallikate kasutaja.

Õppetegevus:

- Argitekst: suuline keelekasutus, kõnetus- ja viisakusväljendid.
- Tarbetekst: teade, kutse, kiri, kava, õnnitlus, retsept.
- Teabetekst: tööjuhend, sõnastik, raamatu sisukord, õpikutekst, teatmeteose tekst.
- Meediatekst: ajalehe, ajakirja tekst.
- Teksti kompositsioon: pealkiri, loo alustus, sisu, lõpetus.
- Tekstiloomed: kutse, õnnitlus, teade, jutustus, ümberjutustus, kirjeldus.
- Mõisted: teade, kutse, kiri, õnnitlus, ajaleht, lugu, sõnastik, sisukord.

Teksti identifitseerimis- ja interpreteerimisoskused:

- teema identifitseerimine: head lugejad ja kuulajad on võimelised haarama teemat väga kergelt, olemasolevate skeemide põhjal saavad nad aru, millest räägitakse. Selle abil saavad nad teksti töödelda efektiivsemalt;
- aimamine ja eeldamine: kuulajad ja lugejad üritavad aimata, millest räägitakse või kirjutatakse. Edaspidine kuulamine ja lugemine võimaldab saada kinnitust ootustele või lükkab eelduse ümber. Õpilase omandavad sel teel oskuse kasutada teksti tundmatute sõnade tähenduse aimamiseks;
- lugemine ja kuulamine üldise mõistmise eesmärgil: head kuulajad ja lugejad oskavad aru saada põhilisest ilma detailidel peatumata. Üldiseks arusaamiseks ei ole vaja peatuda iga sõna juures ja analüüsida kõike, mis on tekstis. Selline lugemine julgustab õpilasi vaatama tekstile otsa enne lugema hakkamist ja

võimaldab ülevaate saamist tekstist kõige üldisemalt, milleks on nt peamise mõtte väljatoomine, rõhu asetamine peamisele ideele, üldistele joontele;

- lugemine ja kuulamine spetsiifilise informatsiooni otsimise eesmärgil: eesmärgiks on kindla teabe leidmine, mis võimaldab jätta kõrvale kõik ülejäänud kui mitteolulise;

- lugemine ja kuulamine detailide otsimise eesmärgil: lugemine või kuulamine eesmärgiga saada kõigest detailselt aru ja see kirja panna, näiteks instruktsioonide või käsiraamatu lugemisel, aadresside ja telefoninumbrite kuulamisel;

- teksti interpreteerimine: lugejad ja kuulajad on võimelised nägema mõtteid, mis on tekstis varjatud, kasutades erinevaid märgusõnu või juhtlõngu ning järeldades nende põhjal, mida kirjutaja või rääkija püüab öelda. Luges ja kuulades me saame märksa rohkem informatsiooni, kui lihtsalt üksikutes sõnades sisaldub, selle tõttu, et me kasutame oma skeeme koos entsüklopeediliste teadmistega maailmast üldse, selgitades sel teel tundmatute sõnade tähendust, avardades mõtteid, mida öeldi sõnades ja täites lüngad, mida rääkija oleks nagu jätnud täitmata.

Testid ja uuringud on näidanud, et sel teel omandavad õpilased paremini sõnavara, saavad tundmatust tekstist paremini aru ning tulevad paremini toime ka suhtlemisel tavasihtuatsioonides.

3. Keeleõpetus

Õigekeelsusõpetuse eesmärk on anda eesti keele produktiivseks kasutamiseks vajalik õigekeelsusoskus ning samuti ülevaade eesti keele ehitusest.

Keeleküsimuste käsitus toimub ainult kontekstuaalselt ja analüütiliselt, olles rakendusliku iseloomuga ning hõlmates samavõrd õigekeelsust kui ka sõnavara rikastust. Õigekirja ja grammatika arendamisel on tähtis, et laps mõistaks õpitavat grammatikat ning oskaks tähtsustada seda oma kirjutistes. Nii nagu sõnavaral, nii on ka grammatikal tähendust loov omadus, mis tuleb esile kontekstis. Üldiselt kehtib kõnekeeles reegel, et mida rohkem konteksti, seda vähem grammatikat.

Grammatika astub esile tähenduse edasiandmisel alles siis, kui meil on vaja

selgitada või selgelt edasi anda öeldu mõtet ning kontekstuaalne teave on napp.

Keeleõppe algstaadiumis peavad õpilased tegelema rohkem kontekstuaalsete märkide abil tähenduse aimamisega kuni nende verbaalsed ja grammatikaoskused on piisavalt arene-nud, et kasutada neid lause tähenduse selgitamisel.

Õppetegevus:

- Häälik – silp – sõna – lause – jutt. Täis- ja kaashäälikud. Tähed ja tähestik.

Häälikupikkuse ja häälikuühendi märkimine kirjas.

- k, p, t sõna alguses ning s-i ja h kõrval;
- i ja j õigekiri (v.a võõrsõnad ja tegijanimi);
- h sõna alguses; g, b, d tuntumate võõrsõnade alguses.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses, tuntumates kohanimeses.
- Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade ja ilmakaarte nimetustes.
- Silbitamine ja poolitamine.
- Liitsõna. Nimi-, omadus-, ase- ja tegusõna.
- Küsivad asesõnad.
- Ainsus ja mitmus.
- Käändsõnavormide moodustus küsimuste alusel.
- Mitmuse nimetava ja sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.
- Olevik ja minevik.
- Jaatav ja eitav kõne.
- Pöördelõppude õigekirjutus.
- Asesõnade erandlik õigekirjutus.
- Väit-, küsi- ja hüüdlause.
- Lause lõpumärgid.
- Koma et, sest, aga, kuid, siis ees. Koma loetelus. Sidesõnad, mis ei nõua koma.
- Sõnavara: vastandsõna, lähedase tähendusega sõna. Sõnatähenduste täpsustamine.
- Õiged tähekeujud, proportsioonid, ühtlane kirjarida, käekirja loetavus, kirjatöö välimus.

Grammatika- ja sõnavara arendamine toimub algusfaasis holofraaside

kontekstuaalse kasutamise ja arendamise kaudu, lähtudes keelest kui tervikust.

Õpilased saavad end holofraaside abil hõlpsasti väljendada ning osaleda vestluses, teadmata holofraasi iga üksiku elemendi tähendust ja grammatilist struktuuri.

Holofraasidele toetavas keeleõppes laiendatakse ja varieeritakse kasutatavaid holofraase, pakkudes lastele vahendeid enda jaoks produktiivsete teise keele reeglite ehk skeemide loomisel. Seda tehakse, laiendades holofraaside ringi sama konteksti piires või tuues sisse uusi sõnu ja kontekste, mis on eelmistega seotud.

Õpilase seisukohalt on oluline osata ära tunda ja produtseerida loogilisi lauseid, kus sõnad asuksid lausekonstruktsioonis õigel kohal. Keelekümblusprogrammis arendatakse keeleoskusi keelest kui tervikust lähtudes, kus toimub tähenduse, vormi ja funktsiooni integreerimine. Kogemuslik-kontekstuaalne keeleõpe keelekümbluses asetab põhirõhu tähendusele ja keele funktsionaalsele kasutamisele mõttekas tegevuses. Et lapse kõnekeeles saaksid võrdse arenguvõimaluse ka süntaks, morfoloogia, fonoloogia ja leksika, on kasutusele võetud keelest kui tervikust lähtuv analüütiline keeleõppemeetod, kus õpilased uurivad õpetaja juhendamisel keelt sobivas kontekstis, luues õpitegevuse käigus grammatikareeglid, mis asetatakse ühistegevuse käigus tabelitena seinale. Seega ei ole grammatika õpilase jaoks mingi elutu tegevus ja tuupimine, vaid kogemuslik avastamisrõõm.

Eesti keele kui teise keele õpetamisel on tähtis, et õpetaja kujundaks holofrastilise keelekasutuse ja õigekeelsusõpetuse abil õigeid keelelisi struktuure, spetsiifilisi väljendeid, väljenditele vastavaid skeeme ja kategoriseerimissuhteid, mida õpilane eesti keeles valdab ja automaatselt kasutab. Seetõttu omandavad õpilased keelekümbklusklassis oskuse nii erinevate lausekonstruktsioonide moodustamiseks kui ka nende kasutamiseks erinevatel eesmärkidel, õppides tundma sõnavormide ja grammatikafunktsioonide kasutamise mõtete ja tähendust lauses.

4. Kirjutamine

Kirjutamine ei ole isoleeritud oskus, areng selles vallas on seotud lugemise, suulise kõne ja keeleväliste kogemustega. Kõigi kolme eelneva osaoskuse arendamine annab kirjutamisoskusele tugeva baasi. Kirjutamine koosneb mõtete organiseerimisest, nende väljendamisest kirjas, ülelugemisest ja toimetamisest.

Viimased tegevused algajatel kirjutajatel harilikult puuduvad, mistõttu on soovitatav neid tegevusi teha rühmatööna. Igasugune kirjutamine võib hõlmata mitmesuguseid tegevusi, nt arutelu, uurimine, märkmete tegemine, kavandamine jmt. Nende tegevuste kaudu täpsustab kirjutaja oma mõtteid ja muudab oma esitluse paremaks, mis vastab siis lõpp-produktina ka kõikidele õigekirja nõuetele.

Keelekümbklusklassis rakendatakse kirjutama õppimisel järgmisi metoodilisi põhimõtteid:

- kirjutamisel lähtutakse kontekstist ja keelest kui tervikust;
- kirjutamine peab olema mõttekas tegevus;
- kirjutamine peab olema seotud konkreetsete kogemuste ja esemelis-praktilise tegevusega;
- kirjutamisele tuleb läheneda interaktiivselt ning seotult teiste keeleliste osaoskustega;
- keel seinal peab toetama last iseseisvate kirjutamistegevuste juures;
- õppevahendid ja ülesanded peavad julgustama last kirjutama ning sisaldama sobivaid valmismudeleid.

Õigekirja ja grammatika arendamine on vajalik selleks, et lapsed saaksid kirjutamiseks vajalikke kogemusi. Laps peab mõistma õpitavat grammatikat ning oskama tähtsustada seda oma kirjutistes. Grammatika ja õigekirja õpetamine kontekstuaalselt aitab vältida teadmiste elutust, mille puhul:

- 1) lapsed tunnevad grammatikareegleid ja kasutavad neid oma kirjutistes,
- 2) lapsed ei piira oma kirjutist üksnes reeglitega, mida nad on õppinud.

Konverentsimeetod rajaneb tunni ülesehitamisel õpilaste kogemustest lähtuval pideval õpetaja ja õpilase vahelisele interaktsioonile nii kuulamist ja kõnelemist kui ka lugemist ja kirjutamist arendavates ühis-, individuaal- ja rühmategevustes, mille eesmärgiks on aidata lastel oma mõtteid teises keeles väljendada ning õppeaine sisu omandada. See on kognitiivne keeleõpe, mis aitab õpilastel saada ja edastada informatsiooni mõttekas kontekstis, õppides seejuures ise vastutama oma töö eest ning kujunedes iseseisvateks õppijateks. Alguses räägib õpetaja lastele, kuidas kirjutamist alustada. Õpetaja juhhib õpilaste tähelepanu sellele, et õigekiri ei ole

jutustuse kirjutamisel mitte kesksel kohal. Konverentside pidamisel on kindlad reeglid: õpilased peavad selgeks saama, et teise konverentsi ei tohi katkestada, samuti võib õpetaja määrata nimeliselt ära need, kellega konverentsi peetakse. Õpetaja peaks siinjuures selgitama ka konverentsi mõtet. Vajalik on ka igapäevase kirjutamisaja määramine. Iga päev tuleks tegelda kirjutamisega 20-45 minutit vastavalt tunni pikkusele. Õpilased peavad aru saama, et kirjutamine ei ole ühekordne tund, kuhu tullaakse juba valmis kirjandiga, vaid protsess, mis jätkub päevast päeva. Alguses kirjutavad lapsed iga päev jutu või kaks, hiljem kulub ühe jutu kirjutamiseks mitu kirjutamistundi.

Keelekümbklusklassi 1. kooliastmes kasutatavad kirjutamisstrateegiad on järgnevad:

- Iseseisev kirjutamine: võimaldab töötada lapse enda poolt valitud tempos kohandades kirja oma oskustele ja vajadustele.
- Kirjutamisarutelu: ühine jagamine, oma kirjatüki ettelugemine, mis annab teistele lastele võimaluse oma mõtteid avaldada ja küsimusi esitada.
- Konverents õpetaja ja õpilase, õpetaja ja rühma või õpetaja ja klassi vahel.
- Kirjalike tööde mapp: siia kogutakse kõik lapse tublimad kirjalikud tööd, mille järgi saab hinnata lapse arengut.
- Kooskirjutamine rühmas või paaris, kus jagatakse kirjutusülesannet ja lastel on võimalik üksteist aidata. See on eriti tähtis algajate puhul.

Õpetaja ülesandeks on pakkuda õpilasele võimalust erinevates kontekstides kirjutamiseks; kasutada kirjutamisülesandeid rutiintoimingutes; siduda kirjutamisülesanded teisi keelelisi osaoskusi arendavate ülesannetega; kasutada mitmekülgsed kirjutamisülesandeid erinevates tundides; kasutada kuulnud ja loetud tekstide kirjalikke ümberjutustusi; varustada õpilasi mitmekülgselt arendavate töövahendite ja töövihikutega; ühendada käeline tegevus kirjutamisülesannetega (raamatud, kaardid, kutsed etc.); individuaalse- või rühmakonverentsi käigus vestelda ja esitada suunavaid küsimusi kirjutusülesannete täitmiseks, asetades vajadusel sobivad valmismudelid seinale.

Õppetegevus (vt õigekirja osa keeleõpetuse alt):

- kirjutama õppimine;

- tähtede kirjutamine ja seostamine;
- sõna ja lause kirjutamine; lause laiendamine ja sidumine tekstiks;
- tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine;
- tahvilt ja õpikust mahakirjutamine; etteütlemise järgi kirjutamine;
- oma kirjutamisvea parandamine;
- tarbeteksti kirjutamine, teabeteksti kasutamine;
- tekstilähedane ümberjutustus;
- loovtöö pildi, pildiseeria, küsimuste, tugisõnade või kava toel;
- sündmusest, isikust ja loomast kirjutamine.

Selleks, et saada kirjutamistegevuseks planeeritavast ajast maksimaalselt kasu, tuleb luua kirjutamisrutiinid, määratledes ära,

- 1) kus hoitakse õpilaste töid ja kirjutusvahendeid,
- 2) mismoodi laps saab töö ja kuidas ta annab selle tagasi,
- 3) kuidas toimub töö alustamine, lõpetamine ja ühelt tegevuselt teisele siirdumine,
- 4) millal on konverentsid ja ühised jagamised.

5. Lugemine ja kirjandusõpetus

Kirjandusõpetusel on oluline roll õpilaste kaks-kultuurse identiteedi, maailmapildi, esteetiliste ja eetiliste tõekspidamiste ning loovuse kujunemisel. Erinevatest ajastutest ja kultuurikontekstist pärinevate kirjandusteoste lugemine kui kunstilise tunnetuse protsess, mis tugineb lugeja fantaasiale, eeldab kaasloomist ja kaasaelamist. Eestikeelse kirjanduse lugemise käigus omandab õpilane keeleoskusega rööbiti teadmisi Eesti kultuurist ja riigist, suhestub ümbritseva elu- ja kultuurikeskkonnaga. Saadud teadmised ja vahetu osalemine ühiskonnaelus ning kultuuris on eelduseks isiksuse kergeks ja komplikatsioonideta adapteerumiseks Eesti ühiskonda. Käsitlev kirjandus on õpilase eakohaseid huve ja keeleoskust arvestav, annab õpilasele mõtlemisainet ja eneseväljendusajendeid. Kirjandusteoste lugemisel saadud elamusest lähtuv ja kirjandusteadmiste omandamisega seostatud käsitlus koolis võimaldab õpilasel saada täielikuma ning sügavama ettekujutuse elust ja inimsuhetest, avardab tema tunde- ja mõttemaailma, arendab lugejaoskusi ning süvendab kirjandushuvi. Kirjanduse lugemine ning kirjandusteadmised toetavad

teiste kunstiainete, ajaloo ja sotsiaalainete õpet, samuti võõrkeelte õppimist.

Varastes keeleõppeprogrammides, kus lapsed alustavad lugema ja kirjutama õppimist kõigepealt sihtkeeles ning alles seejärel omandavad need oskused emakeeles, toimub lugema õppimine koos sõnavara omandamisega keelest kui tervikust lähtuvat. Tervikut tunnetades suudab laps paremini analüüsida terviku erinevaid osi, mis aitab tal teist keelt omandada ja teises keeles tunduvalt efektiivsemalt lugema õppida. Erinevalt emakeeleõpetuses kasutatavast alt-üles suunduvast häälikmeetodist, kus laps õpib kõigepealt ära häälikud ning seejärel hakkab häälikutest sõnu moodustama, omandab laps keelest kui tervikust lähtuvalt ning ülalt-alla suunduval keeleõppemeetodil esmalt sõna tervikuna kui pildi ja alles seejärel õpib sõnades eraldama häälikuühendeid ja üksiktähti, mille abil ta eristab sõnu üksteisest, jätab nad meelde ning hakkab lõpuks neid ise moodustama ja kirjutama. Lugemine järgneb harilikult sõna äratundmisele kirjas, mis eeldab, et ettekujutuse olemasolu sõna tähendusest ning sõnade äratundmist kellegi teise poolt koostatud struktuuris. Lugemise käigus õpib laps kasutama mitmesuguseid tekstis sisalduvaid grafofoonilisi (häälikute graafilise pildi visuaalne omandamine, kuulud ja kirjutatud häälikute ühendamine), semantilisi (tähenduslikke) ja süntaktilisi (lause struktuuri mõistmine) märke, mis toimub uurimis- ja avastamistegevustes ning funktsionaalses kasutamises nii füüsilise tegevusega seotud mängudes (sõnakivi-, hääliku- ja sõnabingomängud) kui ka lugemis- ja kirjutamistegevustes. Kuna keelekümbelusõpilastel puudub eelnev ettekujutus eesti keele struktuurist, siis tuleb see alles kujundada. Lugemisoskuse arengut ja märgisüsteemide kiiremat omandamist soodustab keelenäidete kasutamine seinal ja sõna- ning lausesedelite kasutamine mitmesugustes õpitegevustes. Keelekümblusklassi põhimõtteks on, et kõik seinad peavad olema keelt täis, mille abil luuakse rikkalik, eesti keele arengut toetav, eesti keele kasutust motiveeriv ning lugemisoskuse arengut stimuleeriv keelekeskkond. Võimalus saada alati seintelt keelelist tuge, suurendab õpilase iseseisvat õppimisvõimet ja turvalisustunnet.

Lugemine:

- lugema õppimine;

- häälega lugemine: õigsus, sobiv intonatsioon, oma lugemisvea parandamine;
- ositi lugemine;
- endamisi lugemine;
- oma ja võõra käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust;
- jutustava, kirjeldava, tarbe-, teabe- ja sõnamängulise teksti lugemine;
- loetu mõistmine: sõna, lause, teksti sisu; loetu kava;
- tekstide eristamine: muinasjutt, jutustus, luuletus, vanasõna, mõistatus, kiri;
- tegelaste iseloomustamine;
- loole alguse ja lõpu mõtlemine;
- luuletuse sisu avamine õpetaja abiga, riimuvate sõnade leidmine;
- huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust.

Keelekümbklusklassis pööratakse tähelepanu nii intensiivsele kui ka ekstensiivsele lugemisele, ühel juhul valib õpetaja ise lugemismaterjali, teisel juhul valivad selle õpilased. Õpetaja aitab kaasa raamatute valikul, kujundades sel eesmärgil õpilaste keele- ja lugemisoskusele vastavatest raamatutest klassiraamatukogu.

Klassiraamatukogul on tähtis koht klassiruumis, mille eesmärgiks on lugemise väärtustamine ja aktiivsete lugejate kujundamine.

Ekstensiivseteks lugemistegevusteks on: kodulugemise kalendrid ja raamaturongid seinal; igakuised ühised lugemisarutelud; loetud raamatute hinnangutabelid raamatukogu seinal ning kuu parima raamatu valik. Ekstensiivseid lugemistegevusi võib ühendada ekstensiivsete kuulamistegevustega, kasutades aeg-ajalt audioraamatuid. Samuti võib õpetaja sobivad raamatutekstitid ise lugeda lindile ning jagada lastele kodus kuulamiseks.

Kirjandus

- Folkloorne lastelaul. Muinasjutt. Muistend. Mõistatus. Vanasõna. Jutustus. Luuletus. Näidend. Piltjutt. Mõisted: autor, pealkiri, tegelane, kunstnik, kahekõne.
- Eesti ja väliskirjanike looming: Julius Oro, Ernst Enno, Feliks Kotta, Ellen Niit, Eno Raud, Aino Pervik, Heljo Mänd, Jaan Rannap, Iko Maran, Lehte Hainsalu, Leelo Tungal, Astrid Reinla, Andrus Kivirähk, Henno Käo või teised; Astrid Lindgren, Tove Jansson, vennad Grimmid, Hannu Mäkelä, Charles Perrault, Joel

Chandler Harris, Elwin Brooks White, Annie M. G. Schmidt, Eduard Uspenski või teised.

- I kooliastmel loeb õpilane tervikuna vähemalt 12 ilukirjandusteost, mille valib välja õpetaja, lähtudes õpilaste keeleoskuse tasemest.

1.1.3 I kooliastme eesti keele pädevused

(Early French Immersion: Language, Grades 1-8, A Resorce Document. 1998)

Osa-oskus	1.klass	2.klass	3.klass
Kuula mine	ulatuslik õpetajapoolne tugi; tundmatute sõnade tähendust aimab ainult mitteverbaalse konteksti abil; Saab aru üksnes kognitiivselt vähenõudlikust kontekstiga tugevalt seotud kõnest. Saab minimaalselt sisust aru; oskab olulisemates situatsioonides eestikeelses õpikeskkonnas õigesti reageerida.	sagedane õpetajapoolne tugi; tundmatute sõnade tähenduse aimamisel kasutab mitteverbaalse konteksti kõrval ka tuttavat verbaalset konteksti; saab osaliselt sisust aru; saab aru ka juba kognitiivselt nõudlikumast ja kontekstiga vähem seotud kõnest; oskab enamasti eestikeelses õpikeskkonnas õigesti reageerida.	aeg-ajalt õpetajapoolne tugi; tundmatute sõnade tähendust aimab, toetudes verbaalsetele ja mitteverbaalsetele märkidele ning keeleteabele ja -mallidele; saab aru kognitiivselt nõudlikumast ja kontekstiga vähem seotud kõnest; saab aru sisust ja üksikutest detailidest; oskab alati eestikeelses õpikeskkonnas õigesti reageerida.
Kõnel emine	räägib ulatuslikul õpetajapoolset toel; kasutab tavasituatsioonides holofraase; räägib minimaalselt, ebaselgelt ja hääldusvigadega, sõnavara ja keelestruktuuride vigadega; vastab minimaalselt ootustele.	räägib sagedasel õpetajapoolset toel; tavasituatsioonides kasutab holofraase ja piiratud sõnavara; kõne osaliselt ebaselge, hääldusvead; palju vigu sõnavaras ja keelestruktuurides; vastab osaliselt keeleliste ootustele.	räägib spontaanselt kasutab rääkides aegajalt õpetajapoolset tuge; kasutab baassõnavara; räägib selgelt ja enam-vähem kindlalt, mõningad hääldusvead; mõned sõnavara ja keelestruktuuride vead; vastab enamikule keeleliste ootustele.
Lugemine	ulatuslik õpetajapoolne tugi; loeb ilmetult ja ulatuslike hääldusvigadega; ei loe ladusalt; saab minimaalselt sisust aru, kasutades tundmatute sõnade tähenduse aimamisel pilte.	sagedane õpetajapoolne tugi; loeb vähese ilmekuse ja sagedaste hääldusvigadega; piiratud ladusus; saab sisust osaliselt aru, kasutades tundmatute sõnade tähenduse aimamisel pilte ja tuttavat sõnavara.	aeg-ajalt õpetajapoolne tugi; loeb ilmekalt väheste hääldusvigadega; loeb ladusalt; saab sisust ja enamikest detailidest aru; kasutab tundmatute sõnade tähenduse aimamisel verbaalset konteksti.

Kirjutamine	ulatuslik õpetajapoolne tugi; kasutab piiratud sõnavara ja keelestruktuure; teeb ulatuslikult õigekirjavigu; kirjutab üksikuid seostatud mõtteid;	sagedane õpetajapoolne tugi; kasutab baassõnavara ja keelestruktuure; teeb õigekirjavigu märkimisväärselt rohkem kui emakeelekõneleja; kirjutab lihtsaid seostatud mõtteid vastavalt mallile	aeg-ajalt õpetajapoolne tugi; kasutab baassõnavara ja aine sõnavara ning keelestruktuure; õigekirjavigu esineb rohkem kui emakeelekõnelejal; kirjutab loogiliselt järjestatud mõtteid.
-------------	---	--	--

1.1.4. Kolmanda klassi lõpetaja õpitulemused

- on omandanud eestikeelses õpikeskkonnas toimetulekuks vajalikud oskused;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab end arusaadavalt väljendada suhtlusolukordades: palumine, küsimine, selgitamine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
- oskab kasutada konteksti tundmatute sõnade tähenduse aimamiseks;
- oskab arusaadavalt jutustada läbielatud sündmustest;
- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ja sobiva intonatsiooniga;
- mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- oskab leida lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi; muinasjutu, mõistatuse, vanasõna; kirja;
- on lugenud vähemalt 12 eesti ja väliskirjaniku teost; oskab loetud teostest kõnelda;
- oskab loetust jutustada;
- oskab luuletust peast esitada;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi, teatrietenduse sisu;
- oskab koostada suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; mõelda jutule algust ja lõppu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- oskab koostada kutset, õnnitlust;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna,

lauset;

- oskab kirjutada omasõnade algusse k, p, t, tuntumate võõrsõnade algusse g, b, d;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;
- teab peast tähestikku ja oskab kasutada lihtsamat sõnastikku;
- oskab kirjas õigesti märkida käändsõna mitmuse nimetava lõppu ja tegusõna pöördelõppe;
- oskab kirjas õigesti märkida ainsuse sisseütleva, ilmaütleva ja kaasaütleva käände lõppu;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab asesõnu õigesti kirjutada;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes;
- oskab kirjutada etteütlemise järgi ja kontrollida kirjutatut näidise järgi;
- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;
- oskab tahvlilt ja õpikust ära kirjutada;
- oskab teksti korrektselt paberile paigutada.

1.2.VENE KEELE KUI EMAKEELE AINEKAVA 2.-3.KLASSIS

1.2.1. Üldalused

Vene keel on valdava osa eesti keelekümblusklassi õpilaste jaoks emakeel. Vene keel lülitub õppekavasse alates 2. klassi II poolaastast.

Emakeelel on eriline koht keelekümblusprogrammi õppekavas rolli tõttu, mida ta täidab lapse isiksuse arengus ja eesti keele omandamisel. Hea emakeeleoskus on tugevaks aluseks eesti keeles õppimisel. Vene keele kui emakeele õppimine võimaldab õpilastel omandatud keeleteadmiste alusel oma keelekasutust mõtestada, oma keelepädevust teadlikult täiustada, arendada kommunikatiivseid oskusi kui isiksuse eneseväljenduse ja enese-regulatsiooni vahendeid.

Vene keele kui suhtlusvahendi omandamine oma rahvuskultuuri kontekstis kasvatab lapses austust oma keele ja kultuuri vastu ning loob teiste rahvaste kultuuriväärtuste tunnetamise ja mõistmise eeldused.

Vene keele õppimise protsessis omandab õpilane keelilise suhtluse oskused ja

vilumused, õpib oma mõtteid ja tundeid väljendama, kuulnud ja loetut analüüsima, informatsiooni üldistama.

Lapse keelelist arengut kindlustades loob kool tema intellektuaalse, emotsionaalse, kõlbelise arengu eeldused, aga kujundab ka isiksust, kes suudab end realiseerida nii eesti- kui ka emakeelses sotsiokultuurilises keskkonnas.

Väärika, tolerantse, kakskeelse isiksuse areng on mõeldav vaid emakeelt ja kirjandust väärtustava ja hindava isiksuse arendamise kaudu. Emakeelne kirjandus ja folkloor kannavad endas keelevorme, mis on õpilase keelekasutusoskuse ja isiksuse kujundamise seisukohalt tingimata vajalikud, sisaldades vaimseid, kõlbelisi ja esteetilisi väärtusi.

Vene keele edasilükatud õpetamine ei tohiks mõjutada emakeele ja kirjanduse õpetamisel saavutatavaid tulemusi, sest lugemis- ja kirjutamisoskuse alused emakeeles luuakse lasteaias ning eesti keeles omandatud õpioskused ja teadmised kantakse mitmes valdkonnas eesti keelest üle emakeelde.

1.2.2. Õppetegevus

Keelekümbelklassis pööratakse lapse emakeele õpetuses peatähelepanu õpilase emakeele arendamisele ja rikastamisele ning vene kultuuri tundmaõppimisele, väärtustamisele ja suhestamisele kooli õppekeele ja kultuuriga ning teiste maade keelte ja kultuuridega. Teadmiste omandamise ja oskuste kujunemise eelduseks on lapse võime end tunnetada oma rahvuse esindajana ja keele kõnelejana, kuulajana, lugejana ja kirjutajana.

Õppetegevuses peab laps omandama õpioskused. On väga oluline, et õpilasel mis tahes ülesannet täites tekiks ettekujutus sellest, kuidas ta midagi teeb, kas ta oskab seda teha, kas on toimunud edasiminekuks, võrreldes varem sooritatud ülesandega ja teiste õpilastega. Laps peab täpselt aru saama, mis eesmärgil, mille jaoks ta üht või teist ülesannet täidab. Lapseni peab jõudma teadmine, et kõnelemine, kuulamine, lugemine ja kirjutamine võimaldavad infovahetust, annavad võimaluse infot saada ja teistele edastada.

Loomingulistes kirjalikes töodes on olulisel kohal sisu. Kirjatehnika omandab laps järk-järgult, kasutades spetsiaalseid harjutusi. Lapse loovuse arengus on oluline

koht joonistamisel, seetõttu on joonistamisele vaja tähelepanu pöörata nii lugemise kui ka kirjutamise tundides. Esimesed kirjalikud tööd võiksid olla kommentaarid joonistustele, illustratsioonidele (pealkirjastamine, joonistatud esemete nimetamine jms). Kirjalikke töid tehes võib õpilane jäljendada tekste, mida ta varem luges. Need tekstid võivad olla stilistiliselt erinevad, erinevast tekstiliigist, omada suhtluses erinevaid eesmärke.

Järk-järgult hakkab laps mõistma, et kirjutamine on tegevus, mille eesmärk on info edastamine inimesele, kes on kirjutajast kaugel, kirjutaja ise aga soovib adressaadiga suhelda. Kirjutaja peab mõistma, et kirjutatu peab adressaadile arusaadav olema.

Ebapiisav kirjutamisoskus õppimise algstaadiumis ei tohi olla esimeste kirjatööde tegemisel takistuseks. Tänu jäljendamisele omandatakse joonistatud tähed kiiresti. Kirjutatud tähtede sujuva ühendamise võib õpilane saavutada 2. klassi teisel poolaastal või 3. klassi alguses. Õigekirja õppimine seostub lugemise ja iseseisva tekstiloomega. Sel etapil hinnatakse õpitulemusi kommunikatiivsete oskuste põhjal.

1.2.3. Õppesisu

Keelekümbelklassi õppekava lähtub vene keele kui emakeele õpetamisel riiklikust õppekavast, kus õppesisu võetakse läbi lühema aja jooksul, eeldades, et mitmed õpioskused ja teadmised kantakse üle ühest keelest teise.

Kõnetegevus. Kommunikatiivsed oskused

KÕNE. Kõne kui suhtlusvahend. Suuline ja kirjalik kõne. Suhtlussituatsioon: adressaat, suhtluseesmärk. Kuulamine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine kui kõnetegevuse liigid.

Kõneetikett.

TEKST. Teema, peamõte, pealkiri. Lõik kui teksti üksus. Teksti ülesehitus.

Kõnestiilid. Ilukirjanduse ja teabeteksti keel. Kirjeldus (inimene, loom, koht, aastaajad). Jutustamine (kujundlik ja informeeriv). Erinevate tekstiliikide ühendamine eri stiilis tekstides.

Õigekeelsus

KIRI JA ORTOGRAAFIA. Sõna koostis. Tähestik. Täis- ja kaashäälikute märkimine

kirjas. Tähtede häälikuline tähendus. Tähtede funktsioonid. Suur- ja väiketähed. Täishäälikute õigekiri ja kasutamine. Kontrollitavate ja mittekontrollitavate täis- ja kaashäälikute õigekiri sõnatüvedes. Suur- ja väiketähtede õigekiri. Eesliidete õigekiri. Sõnaosad: tüvi, eesliide, järelliide, lõpp. Sõna tähendusosad. Ühetüvelised sõnad. Sõnaosade määratlemine ja kirjutamine samatüvelistele sõnadele toetudes. MORFOLOOGIA. Sõnaliigi mõiste. Iseseisvad sõnad ja abisõnad. Sõna grammatiline ja leksikaalne tähendus. Nimisõna. Sugu, arv, kääne. Nimisõnade käänamine. Omadussõna. Omadussõnade muutumine soo, arvu ja käände põhjal. Nimi- ja omadussõnade käändelõpud. Tegusõna. Tegevusnimi. Aeg, isik, arv. Enamkasutatavate tegusõnade isikulõpud. HE õigekirjutus koos tegusõnaga. Asesõna.

Isikulised asesõnad. Isik ja arv. Eessõnad, nende kirjutamine sõnast eraldi. SÜNTAKS JA INTERPUNKTSIOON. Sõnaühend. Põhisõna ja laiend sõnaühendis. Lause. Lause pea- ja kõrvalliikmed. Lause rinnastatud liikmed. Väit-, küsi-, käsk- ja hüüdlause lõpumärk, rinnastatud lauseliikmete eraldamine.

Kirjandus

Vene rahvaluuleteosed, lastekirjanduse klassika hulka kuuluvad vene autorite teosed. Tekstide temaatika: perekond, kodukant, sõbrad, loomad, aastaajad, eakaaslaste elu, seiklused, ajalugu.

Elementaarne ettekujutus erinevatest tekstiliikidest: jutustusest, valmist, luuletusest, näidendist, muinasjutust ja kirjast.

Esmane ettekujutus kirjandusteose ülesehitusest, tema peamõttest, kangelasest, sündmustest. Ilukirjandusteose kujundlik keel. Tähtsamad andmed vene lastekirjanduse klassikute kohta seoses õpitava kirjandusteosega.

1.2.4. Kolmanda klassi lõpetaja õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- väärtustab oma emakeelt ja kultuuri ning on omandanud eakohase emakeele ja kultuuripädevuse;
- loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ja sobiva intonatsiooniga;
- mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele

küsimustele;

- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- oskab leida lähedase ja vastandtähendusega sõnu;
- tunneb ära jutustuse, valmi, luuletuse, näidendi, muinasjutu ja kirja;
- on lugenud vähemalt 6 vene lastekirjanduse klassikute teost; oskab loetud teostest kõnelda ja jutustada;
- oskab luuletust peast esitada;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- oskab kuulata eakohast teksti ja toimida saadud sõnumi kohaselt;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi, teatrietenduse sisu;
- oskab koostada suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; mõelda jutule algust ja lõppu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- oskab koostada kutset, õnnitlust;
- oskab arusaadavalt jutustada läbielatud sündmustest;
- oskab end arusaadavalt väljendada suhtlusolukordades: palumine, küsimine, selgitamine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;
- teab peast tähestikku ja oskab kasutada lihtsamat sõnastikku;
- oskab kirjas õigesti märkida käändsõna mitmuse nimetava lõppu ja tegusõna pöördelõppe;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes;
- tunneb enamkasutatavate tegusõnade isikulõppe;
- tunneb HE õigekirjutust koos tegusõnaga;
- tunneb omadussõnade muutumist soo, arvu ja käände põhjal;

- oskab kirjutada etteütlemise järgi ja kontrollida kirjutatut näidise järgi;
- kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;
- oskab tahvlilt ja õpikust ära kirjutada;
- oskab teksti korrektselt paberile paigutada.

1.3 LOODUSÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.3.1. Üldalused: eesmärgid, põhimõtted ja õpikeskkond

Loodusõpetuse ülesandeks 1. kooliastmes on baassõnavara, -teadmiste ja –oskuste kujundamine teiste loodusteaduslike ainete (bioloogia, füüsika, geograafia, keemia) õppimiseks. Teemaatiline rõhuasetus loodusõpetuses on KODU/MEIE suhtel lapse MINAGA, MINA/MEIE/KODU suhtel PAIKKONNAGA. Teadmisi ja oskusi omandatakse, lähtudes õpilaste praktilistest kogemustest ja igapäevaelu nähtustest. Loodusõpetus keelekümbuskooli 1. kooliastmes on integreeritud teiste õppeainete ja eesti keele õpetamisega, aidates kaasa pädevuste arendamisele:

- baassõnavara kujundamine ja rikastamine;
- kirjutamise, lugemise, teksti mõistmise ning suulise ja kirjaliku teksti loomise oskus;
- informatsiooni töötlemine: vaatlus-, mõõtmistulemuste esitamine, teabe otsimine ja edastamine verbaalselt ja graafiliselt;
- mõõtmine, teabe esitamine, võrdlemine, oma arvamuse avaldamine;
- looduslike objektide ja nendevaheliste suhete kirjeldamine;
- kriitilise ja loova mõtlemise arendamine;
- elus- ja eluta looduse probleemide identifitseerimine ja märkamine;
- küsimuste esitamine, arvamuse avaldamine, järelduste tegemine, tulemuste esitamine, oma ja rühma seisukohtade väljendamine, põhjendamine;
- loogilise, abstraktse ja kujundliku mõtlemise oskuste arendamine;
- elukeskkonda säästvate väärtushinnangute ja hoiakute kujundamine;

Eesmärgid ja põhimõtted:

- Esimeses kooliastmes alustatakse funktsionaalse lugemisoskuse arendamisega.
- Õpetuse eesmärkide saavutamiseks kasutatakse peamiselt vaatlust, kirjeldamist, mõõtmist, võrdlemist, järjestamist, vestlust ja mängu.

- Loodusõpetuse peamiseks õppevormideks on õpetaja esitus, iseseisev ja rühmatöö, katse, õppekäik ja ekskursioon.
- Õpilastes arendatakse kodu-uurimuslikku huvi. Koduümbruse loodust õpitakse tundma õppekäikude ja ekskursioonide kaudu. Seejuures pööratakse tähelepanu koduümbruse keskkonnaprobleemidele.
- Õpilastes arendatakse säästvat ja kokkuhoidlikku suhtumist ümbritseva suhtes.
- Klassivälise tegevuse raames korraldatakse õppepäevi looduses, osaledes erinevates projektides.
- Õpilaste tundeelu arendamisel on olulised loodusõpetuse tundides saadud kogemused looduse ilust, samuti looduses liikumise oskus ja positiivsed emotsioonid.
- Kooliastme lõpuks peab õpilane jõudma loodusnähtuste lihtsama kirjeldamise juurest lihtsamate seoste loomise ja järelduste tegemiseni.
- Õpilastel peab kujunema koostööoskus ja samas ka iseseisva töötamise oskus.
- Õpilane peab oskama loodust märgata, looduses käituda, väärtustades elukeskkonda ning terveid eluviise.
- Esimese kooliastme õpitulemusi hinnatakse selle vanuseastme üldiste hindamis põhimõtete järgi, mis on toodud 1. kooliastme üldosas.

Õpikeskkond

Õpikeskkond loodusõpetuses on aktiivne. Õpikeskkonda iseloomustab suunatus avastamisele: sooritatakse uurimuslikku laadi praktilisi töid ja projekte, lahendatakse probleeme (probleemõpe). Olulist tähelepanu pööratakse õpimotivatsiooni kujundamisele. Kasutatakse erinevaid õppeprotsessi aktiveerivaid meetodeid (ajurünnakut, rollimängu, ekskursiooni, kaasaegseid infotehnoloogiavahendeid jmt). Õpilaste aktiivne tegevus aitab äratada ja säilitada huvi eluta ja eluslooduse vastu. Õpimotivatsiooni suurendamiseks kavandatakse loodusõpetuse õppeprotsessis intellektuaalse, käelise ja emotsionaalse tegevuse koostoime.

1.3.2. Õppetegevus ja õppesisu 1.-3. klassis

Loodusõpetus on integreeritud õppeaine, milles loodust käsitletakse kui tervikut ega lahutata osadeks loodusteaduste valdkondade järgi. Selline lähenemine vastab

põhikooli noorema astme õpilaste maailmakäsitusele, võimaldab vältida loodusteaduslike teadmiste killustatust ja elutust ning aitab kujundada õpilastel tunnetusoskusi. 1. kooliastmel õpitakse tundma põhiliselt lähiümbrust. Tunnetuse lähtepunktiks on õpilaste praktilised kogemused ja igapäevaelu nähtused.

Õppeprotsessi planeerimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- orienteerumine õpilasele: Loodusõpetuse sisu peab olema jõukohane. Sisu valiku olulisteks kriteeriumideks on õpilaste huvid, kogemused, võimed. Õpitav väärtustub õpilase silmis, kui see seondub tema enda ja tema ümbrusega.

Õpetaja loob aktiivsust soodustava õpikeskkonna ja suunab õppeprotsessi;

- õppesisu ja keele integreerimine: Loodusõpetuse õppimine toimub sisust lähtuvalt (keeledõpe toimub ainesisu omandamise käigus), olles integreeritud eesti keele ning teiste õppeainetega, mis võimaldab efektiivsemalt omandada sõnavara ja muudab teadmiste omandamise õpilase jaoks elulähedaseks ja mõttekaks tegevuseks;

- orienteerumine looduse vahetule kogemisele ja praktilisele tegevusele:

Loodusõpetuse õppimisel on õpilaste peamiseks tunnetusobjektideks looduse objektid, nähtused ja protsessid ning nende vahelised seosed. Väga oluline on õpilaste praktiline tegevus looduse objektidega või nende mudelitega;

- orienteerumine iseseisvuse ja loovuse arendamisele: Loodusõpetuse õpetamise eesmärgid on saavutatavad vaid õpilaste aktiivse õpitegevuse tulemusena. Õppe-protsess peab suurendama õpilaste iseseisvust ja loovust, samuti kujundama kollektiivse töö oskusi;

- probleemsus: Teadmiste ja oskuste omandamisel ning loovvõimete kujundamisel on oluline probleemide lahendamine, kus ülesanne on muudetud õpilase jaoks mõttekaks ja huvitavaks tegevuseks;

- teaduslikkus: Põhikooli nooremas astmes ei ole võimalik kasutada rangeid teaduslike definitsioone, vaid piirduakse lihtsamate mõistete seletamisega (nt ajurünnakud ja mõistekaartide koostamine seinale/tahvlile; uute mõistete tähenduse otsimine õpikuteksti abil). Selles vanuses õpilastele on jõukohased vaid empiirilised uurimismeetodid ja lihtsamad teadusliku mõtlemise menetlused;

Õppesisu

Loodusõpetuse teemad on integreeritud õppeaine sisult ja õpitegevustelt nii teiste õppeainete kui ka üldteemade valdkondadega, mis on toodud 1. kooliastme õppekava üldosas.

- 1) INIMESE MEELED JA AVASTAMINE. Elus ja eluta. Asjad ja materjalid. Vedelikud ja tahked ained.
- 2) AASTAAJAD. Aastaaegade vaheldumine looduses seoses soojuse ja valguse muutustega. Taimed, loomad ja seened erinevatel aastaaegadel.
- 3) MINU KODUKOHT EESTIS. Tutvumine plaanide, kaartide ja piltidega. Koolitee kujutamine plaanil. Kodukoha loodus, taimed ja loomad. Tutvumine kodu(kooli) ümbrusega õppekäikudel.
- 4) ORGANISMID JA ELUPAIGAD. Maismaataimed ja -loomad. Mitmekesisus. Välisehitus. Toitumine ja kasvamine. Veetaimed ja -loomad, erinevus maismaaorganismidest. Toataimed ja koduloomad. Organismide nõuded elukeskkonnale.
- 5) INIMENE. Välisehitus. Inimese toiduvajadused ja tervislik toitumine. Hügieen kui tervist hoidev tegevus. Inimese seosed loodusega erinevates elupaikades (linnas, maal).
- 6) VÕRDLEMINE JA MÕÕTMINE. Massi, pikkuse ja temperatuuri mõõtmine.
- 7) ILMASTIKUNÄHTUSED. Soe ja külm ilm. Ilmamuutuste põhjustajad (õhutemperatuur, õhu liikumine ja vee ringlemine).
- 8) ORGANISMIDE RÜHMAD JA KOOSLU. Taimed. Loomad. Seened. Mikroorganismid. Kooslus. Liik. Toiduahelad.
- 9) LIIKUMINE. Liikumise tunnused. Jõud liikumise põhjusena (katseliselt). Liiklusohutus.
- 10) ELEKTER JA MAGNETISM. Vooluringi koostamine ja uurimine (patarei, juhtmed, lüliti ja lamp). Elektrijuhid ja mitteelektrijuhid. Elektri kasutamine ja säästmine. Ohutusnõuded. Magnetnähtused. Kompas. Tutvumine magnetitega praktiliste katsete kaudu.
- 11) KAART. Kaardi legend. Ilmakaared ja nende määramine kaardil ja looduses.

Eesti kaart: olulisemad kõrgustikud, tasandikud, madalikud, saared, poolsaared, lahed, järved, jõed ja asulad Eesti kaardil.

1.3.3. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- on omandanud nii loodusõpetuse baassõnavara, kui ka aine sisu;
- saab aru loodusõpetuse tekstist ning oskab seda edasi anda oma sõnadega;
- oskab leida tekstist infot ning seda edastada verbaalselt ja graafiliselt;
- oskab kirjeldada õpitud looduslikke objekte ja nendevahelisi suhteid;
- oskab esitada küsimusi, avaldada oma arvamust ning väljendada ja põhjendada oma ja rühma seisukohti;
- tunneb õpitud bioloogilisi liike (levinuimaid taimi, loomi ja seeni); teab õpitud bioloogiliste liikide eluavaldu, eluviise ja elupaiku;
- oskab tuua näiteid erinevate organismide omavahelistest seostest looduses;
- eristab elusat ja elutut; oskab nimetada, rühmitada ja kirjeldada kodukoha elusa ja eluta looduse objekte;
- märkab ja oskab kirjeldada aastaajalisi muutusi looduses;
- oskab teha lihtsamaid loodusvaatlusi;
- oskab käsitseda tavalisemaid elektririistu ennast ja teisi ohustamata;
- teab, et inimene muudab oma tegevusega loodust ning peab seetõttu olema vastutustundlik;
- teab, milline on tervist hoidev käitumine;
- oskab kasutada plaani ja kaarti, tunneb plaani lihtsamaid leppemärke;
- oskab näidata kodukoha asukohta Eesti kaardil;
- teab ja oskab näidata Eesti kaardilt tähtsamaid kõrgustikke, madalikke, suuremaid saari, poolsaari, lahtesid, järvi ja jõgesid;
- tunneb koduümbruse loodust;
- oskab joonistada mõõtkavata plaani oma kooliteest;
- teab ilmakaarte määramise viise ja oskab neid kasutada;
- oskab kasutada kompassi põhiilmakaarte määramiseks.

1.4 INIMESEÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.4.1. Üldalused, eesmärgid ja põhimõtted

Inimeseõpetuse eesmärgiks I kooliastmes on õpilase mina-pildi kujundamine ning enese suhtestamine pere, kodu ning ühiskonnaga. Õpetus I kooliastmes juhatab sisse nii inimese- kui ka ühiskonnaõpetuse algtõdedesse, arendades emotsionaalsel tasandil isamaalist kasvatust, käitumis- ja suhtlemisoskust ning inimeste vaheliste erinevuste käsitlemist väärtuste, mitte puudustena, kujundades sallivust erinevate kultuuride ja rahvuste suhtes. Inimeseõpetuse teemadesse on integreeritud läbivate teemade õpetamine eesmärgiga kujundada I kooliastme üldpädevustes nimetatud teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumisnorme.

Inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane I kooliastme lõpuks:

- omandab baassõnavara ja põhimõisted ning nende kasutamisoskuse;
- omandab oskuse suhelda eakohases ja laste keeleoskuse tasemele vastavas vestluses, julgeb võtta sõna ja väljendada oma mõtteid, oskab jälgida ja kuulata kaaslaste mõtteid ning nendega arvestada;
- õpib kuulama ja lugema lugusid tegelikust elust, jutustab neid oma sõnadega ümber, tuues esile peamõtte ja üksikud detailid, seostab loetut situatsioonidega enda kogemustest või kirjandusest;
- õpib lahendama probleemülesandeid, otsib neile vastuseid ja vajalikku infot erinevatest teabeallikatest individuaalselt, rühmatööna või ühises arutluses;
- õpib tundma ja teadvustama oma mina, õpib andma hinnangut oma tegevusele;
- õpib tundma oma keha, õpib hoidma puhtust ja korda, hoolitsema oma välimuse ja tervise eest;
- õpib suhtuma hoolivalt asjadesse, sest teab, et need on loodud inimeste tööga, mõistab asjade ja raha väärtust, oma-võõras-ühine tähendust;
- õpib tundma ja järgib üldkehtivaid käitumisnorme ja -reegleid, õpib tundma ohutu käitumise ja liiklemise reegleid ja hädaabinumbreid;
- õpib kaasõpilasi kuulama, probleeme ja olukordi nende seisukohalt hindama, õpib suhtlema, teistega arvestama ja koos töötama;
- väärtustama oma perekonda, klassi, kooli, kodupaika, kodumaad, riiki, Eesti riikluse sümboleid ja nendega seostuvaid käitumisreegleid;

- teadvustab oma rahvuslikku kuuluvust, suhtub oma rahvusesse lugupidavalt, aktsepteerib inimeste erinevusi, on tolerantne;
- õpib õppima, planeerima oma aega ja tegevusi ning tundma rõõmu teadasaamisest ja oskamisest.

1.4.2. Õppetegevus ja õpikeskkond

I kooliastme teemade valikul on lähtunud printsiibist lähemalt kaugemale. Kogu ainekäsitus on võimalikult elulähedane. Õppeaine sisu omandamine on tihedalt seotud keele omandamisega. Teemaatiline ülesehitus ja integreeritus aitavad kiirendada õpilaste üldist õppekava omandamist, võimaldavad keeleliste osaoskuste, üldainete ja lapse kogemuste integreerimist ning aitavad vältida teadmiste elutust.

I kooliastmes arvestatakse, et keelekümbusõpilasel puudub eestikeelseks ainekäsitluseks vajalik sõnavara. Seetõttu toimub aine sisu edasiandmine lihtsustatud keele abil, kus sõnavara ja keeleoskus areneb koos uute teadmiste omandamisega kogemuslikult ja kontekstuaalselt. I kooliastmes tutvustatakse põhimõisteid ja õpitakse neid kasutama. Õppetegevused peavad olema õpilase jaoks mõistetavad ja tähenduslikud ning toetama arusaamist õpitava vajalikkusest. Eakohases ja laste keeleoskuse tasemele vastavas vestluses selgitatakse välja õpilaste teadmised käsitletavas küsimuses, julgustatakse neid sõna võtma, kujundatakse kaaslaste eesmärgistatud jälgimise, kuulamise ning üksteisega arvestamise oskust.

Õpetaja saab õpilase mõttetööd juhtida vestluse ja vestlema ärgitavate tekstide abil (jutustades lugusid tegelikust elust või suunates õpilasi lugema, samuti meenutades vajalikke situatsioone lapse kogemustest või kirjandusest). Sel kombel saab lapse ette tuua probleemülesanded, millele vastuste otsimine võib toimuda individuaalselt, rühmatöona või ühises arutluses.

Loovtööd, eriti joonistamine käsitletaval teemal (nt mina, perekond, kodu, sõbrad jne) aitavad probleemidesse süveneda. Soovitav on kaasa haarata ka lapsevanemaid (eestkostjaid, hooldajaid). Koduülesannetena võib õpilastel paluda esitada küsimusi pereliikmetele.

Inimeseõpetuse ainete õpetamisel kasutatakse aktiivõppe meetodeid: rühmatööd, arutlusi, samuti praktilisi õppusi ja õppekäike. Soovitatav on kasutada rollimänge, eriti suhtlemis- ja käitumisoskuste ning seal kasutatava sõnavara harjutamiseks.

1.4.3. Õppesisu

Inimeseõpetuse teemad on integreeritud õppeaine sisult ja õpitegevustelt nii teiste õppeainete, kohustuslike läbivate teemade kui ka üldteemade valdkondadega, mis on toodud 1. kooliastme õppekava üldosas. Kohustuslikest läbivatest teemadest kajastuvad inimeseõpetuse õppesisus integreeritult järgmised I kooliastme teemad: turvalisus, meedia, elukutsed.

1. MINA. Mina erinevused ja sarnasused teiste inimestega. Igäihe individuaalsus ja väärtuslikkus. Eneseteadvus ja enesehinnang. Lapse õigused, kohustused ja kaitse.

2. MINU KEHA. Keha eest hoolitsemine. Terve ja haige inimene. Tervislik eluviis. Isiklik hügieen. Ohud tervisele. Abi saamise võimalused. Esmaabi. Liikumine ja tervis. Kahjulikud harjumused.

3. MINA JA MEIE:

- minu ja teiste vajadused. Sõbrad ja sõpruse hoidmine. Üksteise eest hoolitsemine ja teiste aitamine. Sallivus. Oskus panna end teise olukorda. Oma vigade ja süü tunnistamine. Vabandamine. Leppimine. Ausus ja õiglus vastukaaluks ebaõiglusele, kaebamisele ja tagakiusamisele. Hakkamasaamine kiusamise ja vägivallaga. Muredest rääkimine ja oma tunnete väljendamine. Abi otsimise ja leidmise võimalused;
- minu hea ja halb käitumine, õige ja vale käitumine - selle mõju ja tagajärjed. Käitumisreeglid. Käitumisnormide tähendus ja vajalikkus koolis, kodus ja väljaspool kodu;
- mäng ja töö. Õppimine. Meeskonnatöö tähtsus ja reeglid: tähelepanelikkus, teistega arvestamine, tööjaotus, kohusetunne, jagatud vastutus. Keeldumine kahjulikust/ kahjustavast ühistegevusest.

4. MINA JA MINU PERE. Vanemad, õed, vennad. Vanavanemad ja teised sugulased. Sugupuu. Pereliikmete rollid. Vanemate/hooldajate töökohad.

Abivalmidus, kohuse- ja vastutustunne. Pereliikmetega arvestamine. Pereliikmete lahkumine ja lein. Uus pereliige. Vanemate töö. Kodused tööd. Kodu traditsioonid. Koduümbrus. Naabrid ja naabruskond. Kodutus. Lastekodu.

5. INIMENE JA TEAVE, AEG JA ASJAD:

- teave ja teabeallikad, nende kasutamine. Reklaami eesmärk ja mõju;
- aja planeerimine, oma tegevuse kavandamine, täpsus, lubadused, vastutus.
- Hinnangu andmine oma tegevusele;
- minu oma, tema oma, meie oma. Asjade väärtus ja hind. Suhtumine asjadesse ja teiste töösse. Raha. Raha teenimine, hoidmine, kulutamine, laenamine.

Arvestamine teiste inimeste vajadustega. Kulutuste planeerimine.

6. MINA JA TURVALISUS:

- ohud: tuleohutus, looduslikud ohud ja ohtlikud ained ning abi kutsumine. Võõras ümbrus ja võõraga kaasaminek. Ahistamise probleem;
- liiklusreeglid. Politsei. Laste usaldustelefon. Turvakodu. Sotsiaalne hädaabi.

7. EESTIMAA MEIE KODUNA. Küla. Vald. Linn. Maakond. Riik ja selle kaitse.

Seadused kui ühiskonnaelu reeglid. Eesti Vabariigi ja kodukoha sümbolid. Riigikogu. Valitsus. President. Eestimaa rikkus: loodus, inimesed, kultuur, haridus. Elukutsed. Kodukoha ja Eesti riigi tuntud inimesed. Tavad, pühad ja kombed. Eesti vähemus-rahvused. Naaberriigid. Meie välismaal ja teised meie hulgas. Sallivus erinevate kultuuride ja rahvuste suhtes.

1.4.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- teab, kuidas hoida tervist;
- teab, mis on ennastkahjustav käitumine;
- oskab ohuolukorras abi kutsuda;
- teab, mis on perekond, kodu, kodukoht, kodumaa, riik;
- teab kodukoha ja Eesti riigi tuntud inimesi;
- tunneb Eesti riigi sümboleid ja lähemaid naaberriike;
- teab kõlbelise käitumise norme ja käitumisreegleid;

- oskab suhelda ja käituda, teistega arvestada;
- teab, mis on ausus, õiglus, kohustused ja vastutustunne;
- oskab teha koostööd, suhelda ja teistega arvestada;
- oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- oskab planeerida oma aega ja tegevusi;
- oskab hinnata asjade ja raha väärtust;
- teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- mõistab oma õigust jääda eriarvamusele ja keelduda ühistegevusest, kui see on ennastkahjustava iseloomuga;
- oskab leida vajalikku infot erinevatest teabeallikatest.

1.5. MATEMAATIKA AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.5.1. Üldalused, eesmärgid ja põhimõtted

Matemaatika ainekava lähtub riiklikus õppekavas püstitatud üldalustest, eesmärkidest ja põhimõtetest, kus võetakse läbi riiklikule õppekavale vastav ainesisu ning saavutatakse riiklikus õppekavas toodud õpitulemused.

Algkooli esimeses klassis tugineb matemaatika õppimine arvude tundmisele ja loendamisoskusele, mis on omandatud enne kooli juba emakeeles. Matemaatika õpetamine toimub kogu I kooliastme vältel eesti keeles, mistõttu aine sisu antakse edasi kontekstiga seotult ning õpilaste keeleoskuse tasemele vastavalt kohandatud keelekasutuse abil.

Keelekümbeluskoolis taotletakse matemaatikaõpetusega täisväärtusliku inimese arengut ja toimetulekut kaasaegses ühiskonnas. Matemaatika õppimine aitab kaasa õpilase isiksuse kujunemisele, arendades püsivust, sihikindlust, loogilist ja kriitilist mõtlemist ning loomingulist aktiivsust. Õpilane omandab matemaatikaga tegeldes oskuse järjestada, klassifitseerida, jõuda antud faktidest loogiliste arutluste kaudu järeldusteni, eristada olulist ebaolulisest ja veel palju muud.

Matemaatikaõpetusega taotletakse ka õpilaste kommunikatiivse pädevuse arendamist ning loova ja arenguvõimelise isiksuse kujundamist. See avaldub uurimisobjekti modelleerimises ja saadud mudeli analüüsimises, tulemuste kriitilises hindamises, lühikese ning selge väljendusviisi kujunemises.

Matemaatika on seotud meie igapäevaeluga, mistõttu matemaatikaõpetus peab täitma ka praktilis-rakenduslikku funktsiooni. Matemaatika õppimine peab olema lapse jaoks eluline, huvitav ja mõttekas tegevus. Seetõttu sisaldavad ka matemaatikaülesanded keelekümblusklassis õpilase jaoks huvipakkuvaid probleeme, mille lahendamisel ta saab toetuda väljaspool kooli ja teistes õppeainetes saadud kogemustele.

Matemaatikaõpetuse ülesanne on varustada keelekümblusõpilased matemaatikaalaste teadmiste, oskuste ja vilumustega. Need ülesanded eeldavad õpilase seesmist valmidust tegelda ainega. Loovuse arenguks soodsaima pinnase loob olukord, kus õpilane tajub seda valmidust kui omaenese vaba tahet, s.o, kui temas on tekitatud huvi. Seetõttu on tähtis äratada ja säilitada huvi matemaatika vastu, luua positiivne suhtumine matemaatikaga tegelemisse ja tagada ühtlasi matemaatikas andekate õpilaste võimete takistamatu areng.

Matemaatikaõpetusega taotletakse, et õpilane I kooliastme lõpuks:

- saab ettekujutuse matemaatika kohast inimtegevuses;
- õpib ümbritseva maailma esemeid ja nähtusi struktureerima (järjestama, võrdlema, rühmitama, loendama, mõõtma jne);
- omandab baassõnavara ja põhimõisted ning nende kasutamisoskuse;
- õpib arvutama peast ja kirjalikult;
- omandab esmase ruumikujutluse;
- õpib tundma põhilisi tasandilisi ja ruumilisi kujundeid ning oskab rakendada õpitud praktikas;
- õpib üldistama ja loogiliselt arutlema;
- omandab oskuse rakendada õpitud teadmisi ja sõnavara teistes õppeainetes ja igapäevaelu situatsioonides;
- arendab oma matemaatilisi võimeid, intuitsiooni ja leidlikkust;
- arendab loogilise, abstraktse ja kujundliku mõtlemise oskusi;
- tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest.

1.5.2. Õppetegevus ja õpikeskkond

I kooliastmes on põhitähelepanu matemaatika õppimisel asetatud sõnavara rikastamisele ning kooliastmele vastava ainesisu omandamisele. Seetõttu on

matemaatikaõpetusel tugev temaatiline seos loodus- ja inimeseõpetusega, kus sageli esinevad sarnased alateemad ja mõisted, nt aja arvutamine kella ja kalendri abil. Seega omandatakse suur osa vajalikust sõnavarast juba teistes õppeainetes. Kuna keelekümbelusõpilane omandab teadmisi teises keeles, siis on üsna loomulik, et ta ei saa alati kõigest aru, väsib kiiremini, lülitab end välja ning võib kaotada seetõttu teadmisi. Et suurendada keelekümbelusõpilaste arusaamis- ja keskendumisvõimet ning aidata õpitut paremini meelde jätta, alustatakse matemaatikas uue materjali selgitamist huvitavate ja eluliste näidete abil, kasutades ettenäitamist ja esemelis-praktilist tegevust, suurendades samaaegselt liikumise ja füüsilise tegevuse kaasamisega õpilaste keskendumis- ja arusaamisvõimet. Elulised näited ning liikumise- ja füüsilise tegevuse kaasamine aitavad õpitut paremini meelde jätta. Samuti aitab õpilastel paremini toime tulla uute teemade asetamine koos keelenäidetega seinale.

Õpitegevus on suunatud õpilase kui isiksuse mitmekülgsel arengule, arvestades õpilase individuaalseid iseärasusi ja võimeid, unustamata seejuures kollektiivse meeskonnatöö kujundamise vajadust, mis aitab kaasa kommunikatiivse pädevuse ning eriti väljendus- oskuse arendamisele. Selleks sobivad mitmed aktiivõppe meetodid ja vormid, rühmatöö, mängud, probleemõpe, projektides osalemine jne. Need on ka tegevused, mille käigus süveneb ja areneb õpilase üldine õpimotivatsioon, mis omakorda tagab matemaatikahuvi säilimise ja arengu.

Õppetegevuses on tähtis koht iseseisval töö, mis võib toimuda nii individuaalselt, paaris kui ka rühmas. Iseseisev töö tagab tahteliste omaduste arengu ning parema arusaamise matemaatikast kui ainekast, matemaatika tähtsusest teistes ainetes, matemaatika rollist igapäevaelus. Põhiliselt toimub iseseisev töö matemaatikas mitmesuguste avatud ja probleemülesannete lahendamise kaudu, kus on integreeritud teadmisi erinevatest õppeainetest ja õpilase kogemustest, kujundades oskusi ja harjumusi erinevatest allikatest teabe otsimiseks ning muutes matemaatika õppimise õpilase jaoks huvitavaks ja mõttekaks tegevuseks.

1.5.3. Õppesisu

1. ARVUD. Arv kui loendamise tulemus. Seosed suurem, väiksem, võrdne.

Võrratus ja võrdus. Arvude järjestamine. Arv 0. Järgarv. Arvude ehitus kümnendsüsteemis: arvu järk, järguühik, järkarv, järguühiku kordne, arvu esitamine järkarvude ja järguühikute kordsete summana, arvu klass, ühe- ja mitmekohalised arvud. Paarisarvud ja paaritud arvud. Arvude liitmine, lahutamine, korrutamine ja jagamine 10 000 piires. Liitmise ja lahutamise ning korrutamise ja jagamise vahelised seosed. Võrratuse põhjendamine liitmise abil. Tehete omadused. Liitmise ja korrutamise põhiülesannete õppimine kindla meeldejätmise eesmärgil. Peast ja kirjaliku arvutamise algoritmid. Avaldis. Sulgude kasutamine avaldises. Tehete järjekord. Avaldise väärtus. Tutvumine murdudega $1/2$, $1/3$, $1/4$ ja $1/5$. Arvust osa ning osa järgi arvu leidmine. Täht arvu tähisena. Tähe arvvaartuse leidmine võrdustes.

2. SUURUSED. Suurus kui mõõtmise tulemus. Pikkuste mõõtmine. Pikkusühikud millimeeter, sentimeeter, detsimeeter, meeter, kilomeeter. Pikkusühikutevahelised seosed. Massi mõõtmine. Massiühikud gramm, kilogramm, tsentner, tonn. Massiühikutevahelised seosed. Mahumõõt liiter. Väärtuste mõõtmine. Kroon ja sent. Käibivad rahatähed ja mündid. Ajamõõdud sekund, minut, tund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand. Ajaühikutevahelised seosed. Aja arvutamine kella ja kalendri abil. Temperatuuri mõõtmine: termomeeter, selle skaala. Nimega arvude liitmine ja lahutamine (peast ja kirjalikult). Ühe- ja kahetehteliste tekstülesannete koostamine, analüüsimine ja lahendamine.

3. GEOMEETRILISED KUJUNDID. Punkt, sirge, sirglõik. Lõigu pikkus. Antud pikkusega sirglõigu joonestamine. Murdjoon, selle pikkus. Kolmnurk, nelinurk, nende tipud, küljed ja nurgad. Täisnurk. Ristkülik ja ruut. Võrdkülgne kolmnurk, selle ümbermõõdu arvutamine ning joonestamine sirkli ja joonlaua abil. Viisnurk. Kuusnurk. Ringjoon ja ring. Ringjoone joonestamine sirkliga. Risttahukas, kuup, kera, silinder, koonus, püramiid, nende vaatlemine ning leidmine ümbruses ja piltidelt. Kuubi ja püramiidi mudeli valmistamine pinnalaotuse kokkukleepimise teel. Ülesandeid tükeldusvõrdsuse kohta tasapinnal ja ruumis.

1.5.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- nelja aritmeetilise tehte komponentide ja resultaate nimetusi;
- naturaalarvude järjestust 1-st 10 000-ni;
- naturaalarvude ehitust kümnendsüsteemis;
- tehete järjekorda avaldises;
- õpitud mõõtühikuid ja nendevahelisi seoseid;
- kella ja kalendrit;
- lihtsamaid tasandilisi ja ruumilisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk, ruut, ristkülik, viisnurk, kuusnurk, kera, kuup, silinder, koonus);
- peast korrutustabelit.

3. klassi lõpetaja oskab:

- lugeda ja kirjutada naturaalarve 10 000-ni;
- määrata arvu asukohta naturaalarvude seas;
- võrrelda arve;
- peast liita, lahutada, korrutada ja jagada arve 100 piires;
- kirjalikult liita ja lahutada neljakohalisi arve;
- liita ja lahutada ühenimelisi arve;
- määrata tehete järjekorda avaldistes;
- leida võrdustes tähe arvvaartust proovimise teel ning andmete ja otsitava vaheliste seoste kaudu;
- leida võrratustes tähe arvvaartust proovimise teel;
- koostada ühetehtelisi tekstülesandeid;
- analüüsida ja lahendada ühe- ja kahetehtelisi tekstülesandeid;
- joonlauda või sirklit kasutades joonestada etteantud pikkusega sirglõiku, joonestada kolmnurka, nelinurka ja ringjoont;
- võrrelda sirglõike mõõtmise teel ja arvutada murdjoone pikkust.

1.6. KEHALISE KASVATUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.6.1. Üldosa

Kehalise kasvatuse vahendusel omandab keelekümbelusõpilane kehaliseks aktiivsuseks vajalikud teadmised, oskused ja sõnavara. Aktiivse tegevuse käigus

kujundatakse motivatsioon elukestvaks treeninguks, arusaam, et terveolek (kehaline ja vaimne heaolu) sõltub regulaarsest ja eesmärgistatud tegelemisest kehaliste harjutustega. Kehalist aktiivsust väärtustavat suhtumist/käitumist toetab kehakultuuri (nii tervise- kui ka võistlusspordi) käsitlemine (ka ajaloolises aspektis) ühiskonna lahutamatu osana.

Kehalise kasvatus tundides ning tunni- ja koolivälises sporditöös toetatakse õpilaste tunnetuslikku, esteetilist, eetilist, keelelist ja sotsiaalset arengut. Lisaks kehaliste harjutuste sooritamise oskusele, vajaliku baasõnavara omandamisele ja tervist tugevdava treeningu alastele teadmistele õpivad õpilased nägema liikumise ilu, kogema/kontrollima erinevaid emotsioone, tegema koostööd, austama kaaslasi ja seadusi/reegleid.

Kehalise kasvatus keskselt ülesandeks on õpilase kehalise ja motoorse arengu toetamine. Tundides õpitakse ennekõike niisuguseid harjutusi/spordialasid, mida õpilased saavad kasutada oma vaba aja liikumisharrastustes. Järjekindla harjutamise käigus täiustuvad liigutusoskused ja paraneb kehatunnetus, saavutatakse liigutuste dünaamilisus, graatsilisus ja kergus. Oluline koht kehalise kasvatus tundides on rühti kujundavatel/ korrigeerivatel harjutustel.

Liikumine/treenimine looduses toimub integreeritult teiste õppeainetega, kus õpilased saavad omandada uusi teadmisi ja kogemusi, õppida loodust väärtustavat ja hoidvat, keskkonnateadlikku käitumist. Koostöös kohaliku omavalitsusega seisab kool hea ujumisõpetuse korraldamise eest.

Kehalise kasvatus tundides saavad õpilased teavet ning kogemusi kehaliste harjutuste ohutu sooritamise kohta – õpitakse käituma nii, et mitte kahjustada teisi või iseennast; käitumist ohuolukordades ja õnnetusjuhtumi korral. Hügieeninõuete järjekindel täitmine võimaldab vähendada terviseriske ja kujundada terve seisukohalt olulisi harjumusi.

Kooli juhtkonnal ja õpetajatel lasub vastutus õpilassõbralike ja ohutute harjutuspaikade loomise/tagamise eest nii kehalise kasvatus tunde kui ka klassivälise spordiürituste tarbeks.

Õpilastele tuleks võimaldada tunniväliseid (spordisektsioonid, huviringid või

iseseisvalt) harjutamisvõimalusi, eesmärgiga suunata õpilasi eestikeelsetesse treeningurühmadesse ja spordiklubidesse, kus nad saaksid eesti keelt emakeelena kõnelevate eakaaslastega suhelda.

Kõigil kehalise kasvatus tundidel on ka oma kindlad, teiste ainetundidega integreeritud, keelelised eesmärgid.

1.6.2. Õppetegevus

1.-3. klassis kujundatakse õpilastel oskus ja harjumus kontrollida oma kehaasendeid ja liigutusi. Õpetatavad harjutused (kõnd, jook, hüpped, visked, ronimine, roomamine) on nende oskuste kujunemise teenistuses. Õpitemegevuste käigus omandatakse vajalik sõnavara ning selle kasutusoskus igapäevastes tegevustes. Sõnavara omandamine toimub kontekstuaalselt ja holofraatilist õpetaja ettenäitamise ja objektidele osutamise kaudu. Integreeritud tegevused võimaldavad siduda õpitemegevusi teistes õppeainetes omandatud sõnavaraga. Kui õpilased on omandanud esmasel toimetulekuoskused ja elementaarse sõnavara, arendatakse ja rikastatakse seda uute mõistete ja tegevuste tähendusi parafraseerides ehk omandatud sõnavarale toetuvate ümberütlemiste kaudu.

I kooliastmes õpitavad harjutused põhinevad lapse igapäevaelu liikumisviisidel, liigutustel ja asenditel ning vahendite käsitlemisega seotud tegevustel.

Fundamentaalsel liikumise/liigutuste kindel omandamine harjutamise teel loob aluse üldisele tegevuslikule meisterlikkusele, aga ka spordialade algtõdede omandamisele. Õigete liigutusvõimuste, aga ka hea rühi kujunemiseks on vaja, et õpilased omandaksid oma kehaasendi ja liigutuste kontrollimise oskuse.

Algklassides luuakse esmane ettekujutus õigetest jooksu-, viske- ja lihtsamatest hüppeliigutustest. See on soodsaim iga osavuse (sh liigutuskoodinatsioon), samuti reaktsiooni- ja liigutuste kiiruse (sageduse) arendamiseks ning ujumise õppimiseks.

On tähtis, et õpilased omandaksid kehalise kasvatus tundides tegutsemise ja käitumise oskused, harjuksid täitma ohutus- ning hügieeninõudeid kehaliste harjutustega tegelemisel. Õpilaste liikumissoovi ja -rõõmu tekkimiseks ning säilimiseks on olulised rõõmus ja stressivaba õppekeskkond ja õpetaja tunnustus.

1.6.3. Õppesisu

1. VÕIMLEMINE:

- baassõnavara arendamine toimub õppesisust lähtuvalt; põhiasendid ja -liikumised.
- Matkimisharjutused, vabaharjutused, tasakaaluharjutused, harjutused vahenditega.
- Keha harmooniline arendamine ja rühi kujundamine.
- Rivi-, korraharjutused ja kujundliikumised. Tervitamine ravis. Rivistumine ühte viirgu, kolonni. Põhiseisang. Joondumine. Pöörded paigal. Liikumise alustamine ja lõpetamine. Harvenemine, koondumine, ümberrivistumine.
- Kõnd, kõnniharjutused. Erinevad kõnni vormid kindla rütmi ja muusika järgi.

Matkivad kõnniharjutused.

- Hüplemisharjutused. Hüplemisharjutuste kombinatsioonid. Koordinatsioonihüplemised. Hüplemine hüpitsaga; ronimine, roomamine, ripped, segaripped, toengud, segatoengud.
- Väikeinventari ja mattide nimetused, kandmine ja paigaldamine.
- Akrobaatilised harjutused. Veeremine ja veered. Tirel ette. Poolspagaat. Turiseis.

Kaarsild selililamangust (abistamisega).

- Tasakaaluharjutused.

2. RÜTMIKA JA LIIKUMINE.

- Põhivõimlemine muusika või rütmivahendite saatel.
- Liikumisimprovisatsioon ja muusikalised mängud.
- Tantsu- ja laulumängud. Tantsud ja tantsusammud. Kõnni-, jooksu-, galopp-, polka- ja hüpaksammude kombinatsioonid. Eesti rahvatantsud.

3. JOOKS, JOOKSUHARJUTUSED.

Õige jooksuasend ja -liigutused. Jooksu alustamine ja lõpetamine. Pendelteatejooks. Püstilähe. Kiirendusjooks. Kestvusjooks. Süstikjooks (pidurdusjooks).

4. HÜPPED, HÜPPEHARJUTUSED.

Sügavushüpped. Hoojooksult hüpped. Takistustest ülehüpped. Paigalt kaugushüpe.

5. VISKED, VISKEHARJUTUSED. Pallikäsitsemisharjutused. Palli hoie,

viskeliigutus, püüdmine, veeretamine, põrgatamine. Palli veeretamine ja vedamine jalaga. Märki- ja kaugusvisked. Liikumismängud ja sportmängudeks ettevalmistavad mängud.

6. SUUSATAMINE. Ohutusnõuded. Suusavarustuse transport, hooldus. Kukkumine ja tõusmine suuskadel. Libisamm. Vahelduvtõukeline 2-sammuline sõiduviis. Pöörded paigal. Astepööre laskumisel. Trepp-, käär- ja astesammtõus. Laskumine põhi- ja madalalendis.

7. UJUMISE ALGÕPETUS (24 tundi). Ohutusnõuded ja kord basseinides ja ujumispaikades. Hügieeninõuded. Veega kohanemise harjutused. Rinnuli- ja seliliujumine.

1.6.4. Õpitulemused

I õppeaasta lõpuks oskab õpilane:

- riietuda vastavalt olukorrale ja täita hügieeninõudeid;
- tõsta, kanda ja paigaldada spordivahendeid;
- täita ohutusnõudeid kehaliste harjutuste sooritamisel ja käituda õnnetusjuhtumite korral;
- täita rivi- ja korraharjutusi tunni organisatsioonilise külje tagamiseks;
- sooritada lihtsaid võimlemisharjutusi kindla rütmi järgi, improviseerida ja tantsida rahvatantse;
- sooritada erinevaid kõnni-, jooksu-, hüppe- ja viskeharjutusi;
- sooritada hüplemisharjutusi hü pitsaga;
- mängida liikumismänge ja rahvastepalli (erinevate variantidega);
- ujuda.

3. klassi lõpetaja suudab: suusatada 2 km; joosta rahulikus tempos 3–4 min.

1.7. MUUSIKA AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.7.1. Üldosa

Muusikaõpetusel on tähtis osa õpilase tundemaailma rikastamisel ja tasakaalustatud isiksuse arendamisel, muusikakultuurilise aluse rajamisel ning tervikliku maailmapildi kujunemisel, sotsiaalkultuuriliste hinnangukriteeriumide ja muusikalise maitse

kujundamisel.

Muusikaõpetuse oluliseks ülesandeks keelekümbklusklassis on Eesti rahvuslike kultuuri-traditsioonide tundmaõppimine ning samas vene kultuuri muusikatradsioonide säilitamine ja edasikandmine. Eesti rahvuslike kultuuritraditsioonide tundmaõppimisel on oluline koht koorilaulu ja pillimängu edendamisel ning kaasaja muusika tutvustamisel.

Muusikaõpetuse ülesanded on muusikahuvi äratamine ja muusikakogemuse rikastamine; aktiivse ja emotsionaalse muusikataju, muusikalise kirjaoskuse, muusika teadliku kuulamise oskuse, muusikalise kujutlusvõime, mälu, tähelepanu, rütmitude ja koordinatsiooni arendamine ning esitamisoskuse kujundamine.

Muusikaõpetaja ülesanne on õpetada muusikat võimalikult mitmekesiselt vastu võtma, seda väärtustama ja ennast loovalt väljendama.

1.-3. klassis on muusikaõpetuse keskmes musitseerimisrõõmu tekitamine ja edasiseks muusikaõppimiseks vajaliku baassõnavara omandamine. Muusikaõpetus on integreeritud teiste õppeainetega nii teemade kui ka sõnavara poolest, mis suurendab arusaamist ja hõlbustab sõnavara omandamist.

Muusikaõpetuse põhitegevused on laulmine, pillimäng, muusika kuulamine, liikumine, muusikalise kirjaoskuse arendamine ja muusikaloo käsitlemine.

Häälekujunduslikus töös on tähelepanu keskmes õigele hingamisele toetuv loomulik ühehäälnelne laulmine. Olulisel kohal on õpilaste muusikaliste võimete, muusika kuulamise oskuse ja loovuse arendamine.

Hindamine muusikaõpetuses peab kajastama ja toetama iga õpilase individuaalsete muusikaliste võimete arengut. Selles eas on oluline õpetaja positiivne suuline hinnang õpilase muusikalistele tegevustele.

Õpetaja peaks suunama õpilasi ka tunni- ja koolivälistesse huviringidesse, kus nad saaksid eesti keelt emakeelena kõnelevate eakaaslastega suhelda.

1.7.2. Õppetegevus

- Oluline koht Eesti muusikatradsioonide tundmaõppimisel ja emakeelse muusika-traditsiooni säilitamisel on koorilaulul ning pillimängul. Sellele pannakse alus I kooliastmes, kus moodustatakse mudilaskoor. Poistele luuakse võimalus

laulda mudilas- või poistekooris. Vastavalt võimalustele tegeldakse vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega.

- Laulmisel on tähelepanu a capella ühislaulmisel. Lisaks ühehäälele laulmisele lauldakse ka kaanoneid.
- Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- (k.a kehapill) ja meloodiapillidega.
- Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.
- Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.
- Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegevuse kaudu.
- Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset; muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõistma ümbritsevat maailma, elavalt sekkuma muusika loomisse ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

1.7.3. Õppesisu

1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: õige kehahoid, huulte aktiivne rakendamine kõla, diktsiooni selguse ja ilmekuse saavutamiseks. Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine ühehäälsel laulmisel.

Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega. Lastelaulud. Kaanonid. Eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud.

2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS:

- meetrum. Pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid. Kahe- ja kolmeosalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise järgi, takti viipamine. Laulurütmi, rütmiharjutuste ja kaasmängude mängimine kuulmise ja noodi järgi 2- ja 3-osalises taktimõõdus.

Taktijoone, lõpumärkide, kordamismärgi, fermaadi kasutamine;

- rütm. Pikk ja lühike heli muusikas. Kõnerütmile toetuv töö ettevalmistusena helivältuste suhete tundmaõppimiseks. Rütmivormide tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ning nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu rütmisaadetes ning rütmiimprovisatsioonides;

- meloodia. Kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt. Meloodia liikumise suundade jälgimine ja iseloomustamine laulmisel ja muusika kuulamisel. Heliastmete So, Mi, Ra, Jo, Le, Jo1, Ra1, So1, Na, Di tundmaõppimine noodi järgi. Jo-võtme tundmaõppimine ja kasutamine praktilises musitseerimises. Jo- ja Ra-lõpuline astmerida; pool- ja tervetoon. Õpitud heliastmete ja rütmivormide kasutamine laulmisel, pillimängus, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomisel. Mõistete piano (p), forte (f) ja märkide <(valjenedes), > (kahanedes) tundmine ja kasutamine musitseerimisel.

3. MUUSIKA KUULAMINE. Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine. Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine, kasutades muusikalisi väljendusvahendeid meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber.

Mõistete vokaal- ja instrumentaalmuusika ning keel-, puhk- ja löökpillid tutvustamine. Muusikažanrite marss, polka, valss tundmaõppimine.

Mõistete luuletaja, helilooja, solist, ansambel, koor, koorijuht, dirigent, orkester tundmaõppimine.

1. 7.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- laulab vaba ja loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga ning ilmekalt;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), “Emakesele” (M. Härma), “Mu koduke” (A. Kiiss), “Rongisõit” (G. Ernesaks), “Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus), eesti laste- ja rahvalaule: “Kes elab metsa sees”, “Lapsed, tuppa”, “Teele, teele, kurekesed”, “Ketramas”, “Kevadel”, “Mutionu pidu”, “Sokukene”, “Tiiu, talutütrekene”, “Kaera-Jaan”, 2 oma maakonna ja oma emakeelset rahvalaulu;
- tunneb 2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi;
- oskab kasutada taktijoont, lõpumärke, kordusmärki ja märke <, >;
- tunneb rütmivorme ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ja rütmiimprovisatsioonide loomisel;

- teab JO-võtme tähendust ja astmeid Jo, Le, Mi, Na, So, Ra, Di, Jo1, Ra1, So1, oskab neid kasutada laulmises ja pillimängus;
- oskab kasutada musitseerimisel märke p, f, <, >;
- oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning muusikat keel-, puhk- ja löökpillide esituses;
- tunneb muusikažanre marss, polka, valss, oskab neid iseloomustada;
- teab mõistete luuletaja, helilooja, solist, ansambel, koorijuht, dirigent, orkester tähendust.

1.8. KUNSTI AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.8.1. Üldosa

Kunstiõpetusele on üldhariduse kontekstis eriomane õpilase visuaalse ja taktiilise meele arendamine, ta on tihedalt seotud teiste õppeainetega (muusika, ajalugu, kirjandus, loodusained jt). Kunstiõpetuses ergutatakse õpilase kujutlusvõimet ja loovust, tasakaalustatakse emotsioone ja kujundatakse maitseotsustusi ning huvi kunstikultuuri vastu. Kõigile jõukohaste praktiliste tööülesannete kaudu kinnistatakse õpitavat ja kasvatatakse kunstihuvi. Ergutamaks võimalikult paljude õpilaste loomingulist tegevust, korraldatakse õpilastööde väljapanekuid ja happeningilaadseid üritusi. Keelekümblusprogrammi kunstiõpetuses on peamine praktilise tegevuse käigus eesti keele aine baassõnavara omandamine ja rikastamine, tõine sisseelamine loominguprotsessi mitmesuguste tehnikate vahendusel ja sealjuures algupärase eneseväljenduse säilitamine.

I kooliastmes on esikohal lapse loomingulise algatusvõime areng ja leidurivaistu kujunemine, kuid oluline on ka käeliste oskuste ja vilumuste treenimine.

Kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- õpib tundma ja kasutama kunstikeelt;
- arendab oma vaatlusoskust ja kompimismeelt;
- arendab kujundilist mõtlemist ja kujutlusvõimet;
- omandab loovtegevuse kogemusi, arendab loovust ja fantaasiat;
- õpib kasutama kujutavate ja kujundavate kunstide väljendusvahendeid;

- omandab teadmisi kunstiliikidest ja stiilidest;
- õpib vaatama ja hindama kunstiteoseid, kujundab oma kunstimaitset.

1.8.2. Õppetegevus

1. Tehakse enamasti lühiajalisi praktilisi ülesandeid (ca 45 min), mis sisaldavad mingi töövõtte, tehnika või loovülesande lahendamist ning millele võib tunni lõpus anda vähemalt suulise hinnangu. Valmistatakse ruumilisi töid (konstrueerimine, voolimine, kujustamine), maalitakse ja joonistatakse – lähtutakse ainekesksest arendamisloogikast (vertikaalne suundumus).

2. Arvestatakse selles eas lapsele omast põhitegevusele kaasnevat sünkretistlikku lähet (horisontaalne suundumus) – lapsele meeldib tööd tehes seletusi anda, etelda ja laulda. Tuleks leida võimalusi ka lastepäraste näituste korraldamiseks.

3. Tehakse töid, mis oma olemuselt laiendavad aineõpetuse sisu, nt kokkupuuted disainiõpetusega, etnograafilise ja rakendusliku käsitööga (horisontaalne suundumus).

4. Mõningaid õppeülesandeid tehakse paari- või enamatunniliste tsüklitena või pikemaajaliste integreeritud projektidena, et paremini kinnistada erinevates õppeainetes omandatud teadmisi, sõnavara ja tehnikat. Selle tsükli sees vahelduvad figuraalse ja abstraktse ning ruumilise ja tasapinnalise iseloomuga tööd.

5. Inimese- ja loomafiguuride kujutamise juhendamisel kasutab õpetaja võimalikult palju mitmesuguseid näitvahendeid või teeb ise tahvlile dünaamilisi visandeid, skeemide kasutamist ja nende ettenäitamist välditakse.

6. Õppeülesannete järjestamisel lähtutakse põhimõttest ruumiliselt tasapinnalisele: nt, voolime looma ja alles siis teeme temast joonise.

7. Maalimisel kasutatakse veega lahustuvaid kattevärve (guašš, tempera), mis võimaldavad värvide segamist koos valge värvi kasutamisega ja mitmekihilist maalimist.

8. Illustreeritud kunstivestlustes arvestatakse põhimõtet lähemalt kaugemale (kõigepealt tutvutakse kodukoha arhitektuuri ja kunstnikega), mida käsitletakse osana praktilise töö tunnist.

9. Selles vanuseastmes, kus tehakse lühiajalisi ülesandeid, tuleks anda igale lapsele tema töö eest suuline ja võimalikult positiivne hinnang. Tunni lõpul analüüsitakse valikuliselt mõningaid õpilastöid, kuulatakse ka klassikaaslaste arvamusi.

1.8.3. Õppesisu

I kooliastme kunstidõpetuse õppesisust tuleneva vajaliku baassõnavara omandamine ja kasutamine igapäevases vestluses.

1. KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS. Inimese kujutamine: täisfiguur eest- ja külgsuunas liikumises, portree eestvaates. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) ja tehivormide (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevasesemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel ja maalimisel figuride ülesehitamise ühe võttena).

2. VÄRVI-, KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS. Kuuevärviring: põhivärvid küllaspõhitoonid (kollane, punane, sinine) ja nende segamine (roheline, oranž, violett). Kromaatilised ja akromaatilised värvid. Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.

3. DISAIN JA KIRJAÕPETUS. Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja iluõpetusest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregaatide meenutavad lelutid, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult). Tööd joonlaua ja sirkliga.

4. VESTLUSED KUNSTIST. Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus. Tarbevormi kuju ja funktsioonid. Raamatukujundus.

Kujundamine teatris. Multifilmid. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese.

5. TEHNIKAD JA MATERJALID:

- skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne;
- maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine rasvakriidi ja õlipastellidega. Töötamine värvipliatsite ja kriitidega (akvarellipliats, õlikriit): muinasjutuloomad, inimesed, taimevormid, eluta looduse vormid ja tehisvormid. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist;
- graafika. Joonistamine pliatsi ja viltpliatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjalitrükk guaši või temperaga.

1.8.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- tunneb kunstiõpetuse aine baassõnavara ja oskab seda oma kõnes kasutada;
- oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;
- oskab kujutada liikuvaid figuure;
- peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure;
- oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;
- väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;
- märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

1.9. TÖÖÕPETUSE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.9.1. Üldosa

Käsitööõpetuse üldeesmärk I kooliastmes on õpilase kui isiksuse võimalikult mitmekülgne arendamine ning tema ettevalmistamine iseseisvaks eluks. Ainekava ülesehitus võimaldab õpilastel kogeda praktilises õppeprotsessis loovat kriitilist suhtumist, seejuures arvestatakse nii rahvuslikke traditsioone kui ka kaasaegse töömaailma nõudeid. Õpilane õpib mõtlema, lahendusi otsima, katsetama, teadmisi analüüsima ning oskusi kohandama, et oma originaalseid ideid praktiliselt ellu viia, kasutades oskuslikult tänapäevaseid materjale, tööriistu ning vahendeid.

Keelekümbuskoolis on tööõpetuse eesmärgiks ka käelise tegevuse kaudu õpilaste eesti keele pädevuse arendamine, mis on integreeritud teistes ainetes omandatud teadmiste- ja oskuste kasutamise ning arendamisega.

Käsitööõpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab edasiseks aineõppimiseks vajaliku baassõnavara;
- omandab teadmisi mitmesuguste materjalide ja töövahendite kohta, oskab neid oma töös säästlikult kasutada;
- õpib valima ja õigesti kasutama lihtsamaid töövõtteid materjalide töötlemisel;
- õpib töötama suulise ja kirjaliku juhendamise abil, vajadusel kasutama abivahendina jooniseid;
- omandab iseseisva mõtlemise, otsustamise, töötamise oskuse, õpib oma tööd kriitiliselt hindama;
- õpib oma tööd kavandama, endale võetud tööülesandeid täitma;
- õpib töötama üksi ja kollektiivselt, vastutama enda ning kaaslaste eest;
- õpib kodus ja koolis korda ja puhtust hoidma, täitma isikliku hügieeni nõudeid;
- õpib väärtustama oma kodukohta, Eesti ning teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
- omandab harjumuse lähtuda oma töös esteetilisest normidest ning tõekspidamistest.

1.9.2. Õppetegevus

I kooliastmes on käsitööõpetus poistele ja tüdrukutele ühine. Õpilased omandavad teadmisi erinevatest materjalidest, oskuse käsitseda lihtsamaid tööriistu ja kasutada esmaseid õiged töövõtteid. Arendatakse õpilaste fantaasiat, loovust, planeerimis- ja mõtlemisoskust ning käelist vilumust, õpetatakse enese eest hoolitsema ja viisakalt

käituma. Töötades õpib laps ilu nägema ja ise looma.

Õppetöö toimub integreeritult kunstiõpetusega, sest ainekavade teemad osaliselt kattuvad.

Samuti arvestatakse õpitegevuste kavandamisel teiste õppeainetega nii teemade kui ka sõnavara osas, mis aitab kaasa eesti keele paremale ja kiiremale omandamisele ning õpitud teadmiste kinnistumisele.

Tööülesannete valikul seatakse eesmärk arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: motoorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne. Oluline eesmärk on õpilaste iseseisvuse kasvatamine. Kujundatakse oma töö kavandamise oskust nii üksi kui ka rühmas töötades.

Hindamisel on esmatähtis õpilase loov lähenemine ülesandele, tema käeline areng.

1.9.3. Õppesisu

1. PABERI- JA KARTONGITÖÖD. Paberi rebimine, lõikamine, voltimine. Mõõtmine, märkimine, šabloonide kasutamine. Liimimine. Paberitööde kaunistamine.

Värvimise erivõtted. Modelleerimine ja konstrueerimine paberist, kartongist ja papist; nende kasutamine koos teiste materjalidega.

2. VOOLIMINE. Materjali ettevalmistamine voolimiseks. Savi rullimine ja veeretamine pihkude vahel. Kumer- ja õõnesvormide voolimine. Savitükist väiksemate osade väljavajutamine. Ümarplastikas teostatud figuuridele väikeste detailide lisamine. Reljeefse ornamendi voolimine. Liikumisasendis figuuride voolimine.

3. MEISTERDAMINE. Aplikatsioonitööd ja meisterdamine looduslikust materjalist. Pisiesemete kasutamine meisterdamiseks, neist mänguasjade, mudelite, makettide konstrueerimine. Detailide erinevad ühendamisviisid.

4. PUNUMINE. Punutud suveniiride ja esemete valmistamine. Punutud paelad ja nõõrid: kolmeharuline palmik, näpunöör, keerunöör, ristinöör jne. Lihtsa piltvaiba kavandamine ja punumine.

5. PUUTÖÖD. Saagimine, vestmine, liimimine, naelutamine. Tööde viimistlemine: lihvimine, värvimine. Lihtsate mänguasjade ja dekoratiivesemete kavandamine ja valmistamine.

6. METALLITÖÖD. Traadi tükeldamine, painutamine. Õhukese pleki voolimine.

Tööde viimistlemine: lihvimine, lakkimine. Lihtsate dekoratiivesemete ja ehte kavandamine, valmistamine.

7. ÕMBLEMINE. Nõela niiditamine. Niidi kinnitamine riidesse õblemise ja tikkimise alustamisel ja lõpetamisel. Niidi lõikamine ja jätkamine. Pistete õblemine. Eel-, tikk-, üleloomispiste. Rist- ja sämpipiste. Lihtõmblus ja ühekordne palistus. Töö käeshoidmine õblemisel. Riide lõikamine: riideserva tasandamine, kujundite väljalõikamine. Lõike paigutamine riidele. Pehme mänguasja kavandamine ja õblemine. Nööbi õblemine. Lihtsa tikkimistöö kavandamine ja kaunistuspistete kasutamine.

8. LÕNGATÖÖD JA HEEGELDAMINE. Heegelnõela hoidmine töötamisel. Alg-, ahel- ja kinnissilmus. Edasi-tagasi ridade heegeldamine, töö lõpetamine. Lihtsa heegeldustöö kavandamine, teostamine. Tuti ja tupsu valmistamine. Narmaste sõlmimine. Lõngajätmetest stiliseeritud nukkude valmistamine.

9. IGAPÄEVAELUS VAJALIKUD TEADMISED JA OSKUSED. Ruumide korrastamine ja kaunistamine tähtpäevade puhul. Riiete ning jalatsite hooldamine. Isiklik hügieen. Laua katmine, kaunistamine ja koristamine. Lihtsate võileibade valmistamine, joogi pakkumine. Käitumisnormid.

1.9.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks õpilane:

- on omandanud aine baassõnavara eesti keeles;
- saab aru suulisest ja kirjalikust juhendamisest, oskab tundmatute mõistete ja käskluste tähendust omandatud sõnavarale, teadmistele ja kontekstile toetudes;
- oskab baassõnavara kasutada oma kõnes erinevates kontekstides;

3. klassi lõpetaja oskab:

- eristada erinevaid materjale (paber, tekstiil, plastmass, puit, metall);
- käsitseda ja hooldada lihtsamaid tööriistu (käärid, nuga, nõel, naaskel, haamer);
- kasutada õigesti lihtsamaid töövõtteid materjalide töötlemisel;
- kavandada ja teostada töid;

- töötada iseseisvalt lihtsate tööjuhendite järgi;
- hinnata oma tööd esteetilisest ja praktilisest küljest;
- hoida korras oma õppevahendeid ja töökohta;
- hoida korras rõivaid ja jalanõusid;
- teha lihtsamaid korrastustöid;
- katta lauda;
- käituda viisakalt söögilauas, kodus ja väljaspool kodu.

1.10. VÕORKEELE AINEKAVA I KOOLIASTMES

1.10.1. Üldosa

Võõrkeeleeõpetus algab keelekümblusprogrammi 1. kooliastmes B-võõrkeelena 3.klassis.

Võõrkeelte abil kasvatatakse õpilase huvi võõrkeelte õppimise vastu ning laiendatakse nende kaudu tema silmaringi. Õpilane omandab oskused edaspidiseks võõrkeelte õppimiseks ja oma keeleoskuse pidevaks täiendamiseks, huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist.

Võõrkeeleeõpetus I kooliastmes annab lapsele mitmekülgselt arenemiseks lisavõimaluse, soodustab lapse positiivset häälestatust võõrkeelte suhtes, toetab tema üldist arengut ning arendab seetõttu tema emotsionaalseid, sotsiaalseid, kognitiivseid, loome- ja keelevõimeid.

1.10.2. Õppetegevus

Võõrkeeleeõpetuse sisu tuleneb lastekultuurist, ümbritsevast keskkonnast. Eriti I kooliastmes on tähtis, et võõrkeeleeõpetuse sisu vastaks laste huvidele, oleks orienteeritud lapsele, mõjutaks ta tunde- ja mõttemaailma, fantaasiat, loovust. Ka I kooliastme võõrkeeleeõpetuses on tähtsal kohal ainetevahelised seosed, võõrkeeleeõpetuse kaudu avardatakse emakeeles loodud maailmapilti.

Õppimine ja õpetamine peab haarama lapse kõiki meeli, aitama suunata lapse arengut tervikuna, arvestades tema individuaalseid iseärasusi. Õppematerjali sisu, töömeetodite ja -võtete ning positiivse suhtlemise kaudu tundides tuleb ergutada lapse loomulikku teadmishimu, huvi võõrkeele õppimise, silmaringi laiendamise, õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade ja nende kultuuri vastu.

Keeleõpetuse eesmärk on õpetada kasutama keelt loomulikes suhtlusolukordades, seepärast loob õpetaja klassis võimalikult loomuliku keelekeskkonna.

Kommunikatiivse suunitluse teenistuses on temaatika, sõnavara, õppemeetodid ja -vormid. Keeleõpetaja peab arvestama, et 8-9-aastaste laste psüühilised võimed on vanemate õpilaste võimetest erinevad. Selleealisi iseloomustab mehaaniline mälu, kergesti hajuv tähelepanu, konkreetne esemeline maailm, suur liikumis- ja suhtlemisvajadus ning tegutsemissoov.

Kuulamine, aimamine, arusaamine ja alles seejärel kõnelemine on sellel etapil esmatähtsad. B-võõrkeele õpetamine toimub samadel kaasaegsetel metoodilistel ja pedagoogilistel alustel nagu eesti keele õpetaminegi (vt eesti keele ainekava).

Sarnaselt eesti keele õpetamisele loob ka siin õpetaja keeleõppeks vajaliku keelekeskkonna oma õige keelekasutuse kaudu, kasutades üksnes sihtkeelt ega tõlgi oma kõnet eesti ega vene keelde.

Õpetamine toimub samuti rõõmsas, stressivabas ja liikumist võimaldavas õpikeskkonnas, kus domineerivad julgustavad ja positiivsed sõnalised hinnangud: hinnatakse ainult positiivseid tulemusi. Õpiedukuse kindlaksmääramisel arvestatakse lapse tervikarengut: väljendusoskust, loovust, sotsiaalset ja keelelist arengut. Lause keeleline õigsus ei ole seejuures esmatähtis.

I kooliastmes hinnatakse kõike, mida on omandatud: järele hääldamist, sõnatähenduse taipamist, vaatlus-, vestlus-, lugemisoskust, õigesti ja ilusa käekirjaga tehtud harjutust jne.

1.10.3. Õppesisu

A. Kõnearendus-, lugemis-, kuulamis- ja kirjutamisteemad

1. MINA: nimi, vanus, välimus, kehaosad, riietus, lemmiktegevused.
2. PEREKOND JA KODU: pereliikmed, sugulased, aadress, maja, korter, aed, õu.
3. SÕBRAD: nimi, vanus, elukoht, välimus, ühised tegevused.
4. ÕPITAVAT KEELT KÕNELEVAD MAAD: keel, pealinn, tähtsamad pühad.
5. IGAPÄEVASED TEGEVUSED: söögikorrad, liiklus ja liiklusvahendid, tee küsimine ja juhatamine.
6. ÕPPIMINE JA TÖÖ: koolipäev, sõbrad, õpetajad, õppeained, õpioskused,

kooliruumid, õppevahendid, koolivaheajad, ametid.

7. HARRASTUSED JA KULTUUR: huvialad, mängud, sport, muusika, raamatud, reisimine, pühad.

1.10.4. Õpitulemused

I kooliastme lõpuks:

- tunneb õpitava keele teiste hulgast ära;
- saab aru õpetaja antud korraldustest ja reageerib nendele adekvaatselt;
- saab aru lihtsatest, temale tuttavatest sõnadest, lühitekstidest ja lauludest.

3. klassi lõpetaja oskab kõnelemisel:

- tervitada ja hüvasti jätta;
- ennast ja oma kaaslast tutvustada, küsida kaaslase nime;
- paluda ja tänada;
- soovida õnne sünnipäevaks;
- ütelda oma vanust ja numbreid 1-20;
- ütelda oma ja küsida sõbra aadressi ning telefoninumbrit;
- nimetada päevaaegu, nädalapäevi, kuude nimetusi ja kellaaega (täistunde);
- hääldata oma nime;
- õpitud sõnavara piires rääkida kodust, perekonnast, sõbrast, oskustest,

koolitarvetest;

3. klassi lõpetaja lugemisel:

- saab aru kirjalikest lühitööjuhenditest;
- saab aru tuttava sõnavaraga lühitekstidest;
- oskab õige intonatsiooni, rõhu ja rütmiga lugeda õpitud dialooge, lühijutte ja luuletusi.

3. klassi lõpetaja oskab kirjutamisel:

- kirjutada enda ja oma lähimate kaaslaste nime;
- juhendamisel lõpetada lauseid ja fraase;
- teha veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;
- õigesti kirjutada harjutuste, mõistatuste, ristsõnade jt ülesannete lahendamiseks vajalikke sõnu.